

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 43

Lapkritis - November 7, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

341 Highland Blvd.

Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina

\$ 1.00

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRO PIRMININKO APARATO KANCLERIO SVEIKINIMAS LIETUVIAMS PRANCIŠKONAMS

Gerbiamas Tėve Placida,

Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu sveikiname mažesniuosius brolius pranciškonus, susirinkusius į savo garbingą Kapitulą Kennebunkporto vienuolyne. Tegu Jūs lydi vaisingas darbas, optimizmas, drąsa pasitinkant visus laiko iššūkius.

Didžiai vertiname visa tai, ką per penkis dešimtmečius nuveikė kitapus Atlanto nublokšti lietuviai pranciškonai, skelbdami Dievo žodį, puoselėdami švietimą ir kultūrą, tarnaudami mūsų tautiečiams sielovados baruose, daugybe ištiesdami ir Lietuvai dosnią pagalbos ranką. Priimkite nuoširdžią padėką už Jūsų visų kilnių darbų.

Jau XIV amžiuje pamilę mažesniuosius Šv. Pranciškaus brolius, lietuviai ir šiandien su dideliu palankumu žvelgia į Jūsų Ordiną, ieškodami jame paprastumo ir meilės dvasios persunkto tarnavimo žmonėms, ypač nelaimingiems ir silpniems. Šitokią Bažnyčios pasiuntinybę supranta ir brangina tiek tikintieji, tiek netikintieji.

Respublikos Vyriausybė pastebi sunkumus, su kuriais susiduria Lietuvoje besikurianti mažesniųjų brolių šeima, ir stengiasi visapusiškai jai padėti. Ordinui jau grąžinti vienuolynų pastatai Kaune ir Kretingoje. Tikimasi netrukus išspręsti ir Bernardinų komplekso Vilniuje priklausomybės klausimą jo tikrųjų šeimininkų naudai. Viliame, kad sugrąžintuose ir atnaujintuose vienuolynuose kartu su vietiniais pranciškais galės įsikurti svetur išsibarsčius Jūsų Ordino nariai ir kad ten bus tęsiamos religinės ir kultūrinės pranciškonų tradicijos, praturtinančios mūsų gyvenimą.

Kapitulos susirinkimo proga sveikindami Jus, gerbiamas Tėve Provincijole, ir visą Lietuvos mažesniųjų brolių šeimą, linkiu Jums visiemis sveikatos, pranciškoniškojo giedrumo ir kuo geriausios kloties.

Su tikra pagarba,
Kęstutis Čilinskas

PRANCIŠKONŲ ATSAKYMAS Į KANCLERIO ČILINSKO SVEIKINIMĄ

Gerbiamas Ekscelencija,

Ačiū Jums už nuoširdų ir padėrinantį laišką, išsiųstą faksu š. m. spalio 13 d., skirtą Lietuvos pranciškonų provincijolui Tėvui Placidui Bariui.

Prieš keletą dienų Kennebunkporto lietuvių pranciškonų vienuolyne, baigėsi mūsų provincijos kapitula, kurios metu apsvaistė daugelį mūsų išsiųstų ir išrinktų vadovybę, kuri laikinai persikels gyventi į Kretingos vienuolyną.

Jūsų atidumas istorinei Pranciškaus Ažišio dvasios patirčiai ir palankus žvilgsnis į Ordiną, jautriai palietė išėmimoje gyvenančių brolių sąmonę, ir įkvėpė mūsų Brolį tikėti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nuostata sugrąžinti Bernardinų vienuolyną tikriesiems šeimininkams. Beje, šiuose namuose gimė mūsų lietuviškoji Šv. Kazimiero provincija, kuri vylėsi visuomet pasilikti tarp žmonių kančių ir džiaugsmų. Kviečiame ir Jus patikėti, kad, įsikūrus Bernardinų komplekse, mūsų gyvenimas bus meilės ženklu tarp žmonių ir leis mums perduoti trečiojo tūkstantmečio kartoms dvasinį paveldą, gautą tarpininkaujant daugybei žinomų ir nežinomų Brolių, gyvenusių Vilniuje.

Meldžiame, kad mūsų viltis būtų Lietuvos žmonių teisingai suprasta ir Jūsų įgyvendinta.

Broliai,

Kun. Placidas Barius
(Viceprovincijolas)

Kun. Sigitas Jurčys
(Provincijolas)

CENTRO FRAKCIJA NESKUBĖS REIKŠTI NEPASITIKĖJIMO Z. VAIGAUSKU

Seimo Centro frakcija iki gruodžio 21 dieną vyksiančių prezidento rinkimų neketina kelti Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininko Zdenko Vaigausko nušalinimo klausimo. Tai spalio 27 d. pa-

reikė Centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas.

Interpelacijos VRK pirmininkui idėja Centro sąjunga iškėlė po to, kai ši institucija atsisakė registruoti Valdą Adamką pre-

(nukelta į 8 psl.)

PADĖKIME LIETUVOS SIGNATARŲ MUZIEJUI

Jūratė Černiauskienė, Vilniuje esančių Signatarų namų direktorė, kur 1918 m. vasario 16 d. buvo pasirašytas Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktas, praneša, kad tų namų rekonstravimo darbai bus užbaigti gruodžio 22 d. Oficialus tų namų atidarymas įvyks ateinančių metų vasario 16 d., minint Lietuvos valstybingumo atstatymo 80-metį. Ten bus ir muziejus, kuriame atspindės Vasario 16-sios akto signatarų veiklą, pa-

vairinta eksponatais iš to laikotarpio. Tos medžiagos muziejui labai trūksta. Lietuvoje ir užsienyje gyvenantieji signatarų artimieji ir privatus kolekcionieriai, kurie ką nors muziejinio iš to laikotarpio turi, prašomi kuo skubiau atsiųsti direktorei šiuo adresu: Lietuvos Respublikos Seimas, Signatarų Klubas, Gedimino pr. 53, 2000 Vilnius, tel. (011-370-2) 22-44-78, arba susisiekti su Kęstučiu Miklu, tel. (516) 935-0896.

VAIDOTO ŽUKO PAREIŠKIMAS

Neseniai viešojo informavimo priemonės, sekamos pokalbiu "Lietuvos rytu", paskelbė apie mano pasitraukimą iš rinkiminės kampanijos, siekiant prezidento posto. Šiandieniniu pareiškimu detaliau motyvuojau savo žingsnį ir pateikiu naujausią Vyskupų konferencijos sprendimą dėl V. Žuko nesugrąžinimo į Katalikų radijo "Mažosios studijos" vadovo pareigas.

Lygiai prieš metus paskelbiau apie savo ketinimą dalyvauti ateinančiuose Lietuvos prezidento rinkimuose. Taip sutapo, kad iš visų galimų kandidatų pirmas paskelbiau ir rinkimų programos metmenis. Mano atstovaujamo "Naujosios bangos" judėjimo politikos apmatai, pavadinti "Laisvė yra atsakomybė", buvo išspausdinti š. m. liepos 19 d. "Lietuvos aido".

Nuo pat savo politinio pasiūlymo pradžios viešai kalbėjau, kad man Lietuvos padangėje nusibodo chaosas, šitas valdančiųjų partijų šokis ant eilinio piliečio kupros: korupcija, indėlininkų ir valstybės lėšų švaistymas bei vogimas, vergus arba neteisėtas mokesčių rinkimas, privilegijos buvusiems stambiesiems nomenklatūrininkams, vertybių krizė visuomenės informavimo priemonėse ir t. t. Siekdami sukurti struktūrinį tinklą ir pasiekti plačiausius visuomenės sluoksnius, su bendraminčiais pradėjome "Naująją bangą", iškėlė šūkį: "Demokratija nėra prigimties dovana. Ji yra kovos laimėjimas". Sudarėme lyg politinį foną į areną išeiti naujims, jauniems įvairių partijų ir nepartiniais, bet visuomeniškai užsigažavusiems žmonėms, pasiryžusiems valstybės reikalui ir bendrajai gerai kelti aukščiau už asmeninius ar savo partijų interesus, besipriešinanties egoizmo kultūrai, būdingai pokomunistinėms visuomenėms. Mūsų siekimas yra pozityvus - ryškinti, kas mus jungia, o ne kas skaldo ir priešina. O jungti mus,

visų politinių orientacijų ir pasaulėžiūrų atstovus, turėtų pagrindiniai demokratijos principai: teisė gyventi nuo pat žmogaus užsimezgimo pradžios, teisė į duoną ir būstą, teisė į fizinę ir moralinę apsaugą, į lais-

Vaidotas Žukas

vą ir teisingą informaciją. Deja, šių elementarių principų Lietuvoje dažnai nepaisoma arba jie pakeičiami imitacija.

Važinėdamas po Lietuvą mačiau, kad žmonės atsisagauna, atsisitiesia, drąsiau imasi privačios ir bendruomeninės iniciatyvos, pritaria moralios politikos idėjoms, ilgisi krikščioniškų principų įgyvendinimo kasdienybėje. Bet taip pat mačiau, kad dar daug partinės inercijos, buvusiųjų ir naujųjų nomenklatūrininkų baimės, dar per mažai politiškai neprietaringų žmonių. Todėl į spaudoje pasirodžiusį politinio apžvalgininko klausimą: "Ar Lietuvos politikoje šandien yra vietos naujosioms bangoms?" atsakyčiau: "Dar ne".

Nuo pat pirmųjų savo pareiškimų minėjau, kad siekiu ne bet kokios, o garbingos politikos. Todėl, stingant rėmėjui, jau dabar pasitraukiau iš šiųmetinės prezidentinės kampanijos. Vis dėlto kiekvienas valstybininkas, veikiantis ne dėl asmeninių ar savo klanų interesų, žvelgia ne tik į šią dieną, šį pusmetį ar metus. Jis privalo turėti daug

tolimesnę politinę ir dvasinę viziją. Šita prasme visa

pradėtąją "Naujosios bangos" iniciatyvą regiu įbūtiną ateityje - kaip pilnutinės demokratijos, teisinės valstybės įtvirtintoją. Šita projekcija į ateitį, manau, labiausiai pateisina ir manąjį optimizmą, ir visų "Naujosios bangos" palaikytojų viltis. Svarbiausia - skelos jau mestos. Tikiuosi, kad jos nenukrito ant uolų, ant vieškelio, ir erskėtyną, bet į papurientą dirvą.

Baigdamas šią priešrinkiminę veiklą, noriu nuoširdžiai padėkoti visiems Lietuvos žmonėms, kurie pritarė "Naujosios bangos" pasiūlymui, kurie aktyviai dalyvavo mūsų susitikimuose Vilniuje, Kaune, kituose Aukštaitijos, Žemaitijos, Suvalkijos miestuose ir miesteliuose. Dėkoju ir užsienio tremtiniams - New Yorko, Chicago, Bostono, Toronto, Ottawos bei Montrealio lietuviams - savo aukomis parėmusiems šią iniciatyvą, suteikusiems vertingų patarimų ir padėsinimų atečiai. Čia, namuose, ypač dėkoju puikių specialistų grupei - teisininkams, ekonomistams, kultūrininkams, dvasininkams ir kitiems mano pagalbininkams, su kuriais šią vasarą parengėme "Naujosios bangos" programos apmatą. Ačiū ir drąsiam, tiesiam vyrui Algirdui Patackui, "Naujosios bangos" atstovui Seime, išdrįsiam viešai remti dauguma atžvilgių "nepatogią" kampaniją.

Kaip ir visus praėjusius metus nuo Atgimimo, žadu ir toliau aktyviai veikti visuomenės gyvenime: kultūroje, politikoje, žurnalistikoje. Rugšėjo 22 d. susitikęs su Lietuvos Vyskupų konferencijos pirmininku arkivyskupu Audriu J. Bačkiumi ir jo pagalbininku vyskupu Jonu Boruta išgirdau apie Vyskupų konferencijos sprendimą V. Žuko nesugrąžinti į Katalikų radijo "Mažosios studijos" vadovo pareigas. Taigi, atsiveria naujų idėjų plotai ir kitokie būdai uždirbti lėšų mano gausiai šeimai išlaikyti.

1997 m. rugsėjo 22 d.

A. BUTKEVIČIUS - JAU UŽ GROTŲ

Spalio 28 d. pavaikare Vilniaus 2-osios apylinkės teismo pirmininkas Vytautas Jancevičius sankcionavo mėginimą sukčiauti

Audrius Butkevičius

stambiu mastu kaltinamo Seimo nario Audriaus Butkevičiaus suėmimą.

Neliečiamybę praradęs parlamentaras buvo įlaipintas į grotuotą policijos mikroautobusą ir išgabentas į Lukiškių tardymo izoliatorių. Per dvi paras nuo šio momento teismas turės susipažinti su jo baudžiamosios bylos medžiaga ir nuspręsti, ar kaltinamasis turi būti paleistas, ar laikomas izoliatoriuje iki bylos nagrinėjimo teisme.

Suimti parlamentarą Audrių Butkevičių Lietuvos generaliniam prokurorui Kaziui Pednyčiai Seimas leido spalio 28 d. rytą.

Kaip ir anksčiau, tam nepri-tarė Lietuvos demokratinės dar-

bo partijos (LD- DP) ir Socialdemokratų frakcijos. Centro frakcija balsuojant nedalyvavo.

Leisdamas suimti A. Butkevičių, Seimas pritarė ir laikinosios tyrimo komisijos pateiktai rekomendacijai patenkinti generalinio prokuroro prašymą. Komisijos rezoliucijoje teigiama, kad generalinis prokuroras pateikė faktinių įrodymų, jog kaltinamas Seimo narys trukdo nustatyti tiesą, mėgina paveikti liudytojus, sunaikinti daiktinius įrodymus,

siekia gauti fiktyvius dokumentus.

LDDP, Socialdemokratų ir Centro frakcijų atstovai šioje komisijoje paskelbė suabejojimą būtinybe suimti parlamentarą. Pasak jų, baudžiamoji byla jau baigiama tirti, todėl ir be su-laikymo gali būti perduota teis-

ELTA

Lietuvos generalinis prokuroras Kazys Pednyčia įsitikinęs, kad A. Butkevičių suimti buvo būtina. R. Šuikio nuotr.

Vargonų solistui Jonui Žukui - 90

Virginijus Barkauskas

Sunku patikėti, kad prabėgo jau penkeri metai, kada minėjome gerbiamo Maestro Jono Žuko 85 metų sukaktį. Rodos, dar tik vakar New Yorko lietuvių sveikino jubiliatą garbingos sukakties proga, linkėdami geros sveikatos ateityje, prisimindami jo nueitą kūrybinį kelių vargonų muzikos srityje Europos ir Šiaurės Amerikos kontinentuose. Jonas Žukas liko įsimintina figūra ikikarinėje Lietuvoje savo atlikėjiška ir pedagogiška veikla ir idėjo nepaprastai didelį įnašą išeivijos lietuvių muzikiniame gyvenime ilgais emigracijos metais Jungtinėje Amerikos Valstijose.

Jau prieš penkerius metus esu rašęs apie Jono Žuko veiklą. Straipsnis rado platų atgarsį išeivijos spaudoje JAV ir Kanadoje, o taip pat ir pačioje Lietuvoje. Medžiaga buvo spausdinta Chicago "Draugo" ir Kanados "Tevišės Žiburių" savaitraščiuose, taip pat išeivijos metiniame kultūriniame leidinyje "Muzikos Žinios". Vėliau straipsnį perspausdino Lietuvoje leidžiamas intelektualus "Šiaurės Atėnų" savaitraštis.

Pagrindinė paskata ir tikslas rašyti apie Joną Žuką buvo bandymas sugrąžinti jo vardą ir darbą atgal į Lietuvą, kur jis plačiajam menininkui ratui, net ir vargonininkams profesionalams, praktiškai nebuvo žinomas. Ilgai ir nepelnytai užmarštyje buvo vardas menininko, kuris savo vargonų muzikos pasirodymais vertė žavėtis tūkstančius klausytojų. Man paprašius J. Žukas surinko ir sugrupavo daug rašytinės medžiagos apie savo muzikinę veiklą, taip pat kai kurių savo vargoninių koncertų garso įrašus, kuriuos pasiuntė į Lietuvos Muzikos Akademijos Archyvą. Jie yra reikšmingi J. Žuko muzikinės veiklos liudininkai. Visa ši medžiaga padėjo atsekti išimties menininko nueito muzikinio kelio raidą.

Jonas Žukas gimė 1907 m. lapkričio 12 d. Švėkšnoje, Tauragės apskrityje, vargonininko šeimoje. Pirmąsias muzikines žinias gavo iš tėvo. Jau ankstyvoje vaikystėje išryškėjo J. Žuko ypatingi gabumai muzikai: absoliuti klausa, fenomenali atmintis, improvizaciniai sugebėjimai. Sulaukęs 19 metų, 1926 metais išvyko testuoti studijų Kauno Konservatorijoje. Čia vargonų meistriskumo mokėsi Juozo Naujalo, o fortepijono igūdžius gilino komp. Balio Dvariono klasėse. Studijas J. Žukas pabaigė 1933 m. su pirmąja konservatorijos studentų laida. Kaip ypatingai pasižymėjusiam studentui jam buvo suteikta valstybinė švietimo Ministerijos stipendija toliau testuoti studijas Prancūzijoje, Paryžiaus "Ecole Normale de Musique" konservatorijoje. Čia jis pateko mokyti pas legendinį ir vieną įtakingiausių XX amžiaus vargoninės muzikos meistrų, vargonų virtuozą, kompozitorių ir pedagogą Marcel Duprę. Nesuklysiu sakydami, kad Paryžiaus konservatorija buvo (ir tikrai tebėra) tikras magnetas viso pasaulio vargonininkams tobulinti ir gilinti savo žinias vargonų atlikimo srityje. J. Žukas buvo ypatingai sėkmingas, patekęs studijuoti kartu su vėliau visame pasaulyje išgarsėjusiais atlikėjais ir kompozitoriais Jehan Alain, Jean-Jacques Grunewald, Bernard Gavoty ir kitomis talentingomis asmenybėmis. Tuo laikotarpiu Paryžiuje gyveno ir dirbo tokie išžymūs atlikėjai ir kūrėjai kaip Louis Vierne, Charles Tournemire, Olivier Messiaen, Maurice Durufle, Jo-

seph Bone ir kt. Šių visame pasaulyje garsių menininkų vargonavimą J. Žukas galėjo girdėti nuolat. Šioje kultūrinėje mekoje jaunas lietuvių muzikas meninės patirties ir meistriskumo sėmėsi ketverių metų.

Studijos konservatorijoje buvo

Atvykęs į JAV su žmona Elena ir devynmečiu sūnumi Algimantu apsigyveno New Yorke ir tuo jau įsijungė į lietuvišką kultūrinę veiklą. Pirmasis maestro pasirodymas įvyko jau 1950 metais New Yorke Apreiškimo bažnyčioje. JAV J. Žuko pasirody-

Jonas Žukas prie Baltimorės katedros vargonų

labai įtemptos ir sunkios, tačiau labai vaisingos. Išliko komp. J. Naujalo laiškai, rašyti J. Žukui Paryžiu jo studijų laikotarpiu, kuriuose jis džiaugiasi aukštais jaunjo menininko pasiekimais. Viename jų, rašytame 1934 m. kovo 17 d., J. Naujalis rašo: "...Tamsta turbūt žinai, kad aš Tamstą labai branginu ir vertinu kaip žmogų ir kaip muziką. Aš tvirtai tikiu, kad Tamstai kuo puikiausiai seksis viskas, nes aš gerai žinau Tamstos gabumus, darbštumą ir rūpestingumą. Duok Dieve sveikatos ir Lietuva pasidžiaugs Tamsta..."

1937 metais J. Žukas sėkmingai baigė konservatoriją įgydamas aukščiausią diplomą "Licence d'Enseignement et d'Execution d'Orgue" vargonų atlikimo ir improvizacijos srityse. Dalis jo diplominio darbo buvo tezė, kurios tema buvo "Lietuvos vargonų istorija". Deja, tas darbas neišliko. Nėra abejonės, kad studijų metai Paryžiuje J. Žukui buvo kartiniai formuojant jo muzikines pažiūras ir estetiką. Marcel Duprę, išleidamas savo buvusį studentą, pasakė: "...Dabar jūs turite viską, kas reikalinga tolimesnei jūsų muzikinei karjerai..." Tad šiais metais, be jo gyvenimo 90-ųjų metų sukakties, yra ir kita, ne mažiau svarbi - 60-ųjų metų Paryžiaus konservatorijos baigimo sukaktis.

Vos pabaigęs studijas Paryžiuje J. Žukas sugrįžo atgal į Lietuvą, kur buvo pakviestas dėstyti vargonų, improvizacijos ir fortepijono klases Kauno konservatorijoje. Jis, beje, buvo pirmasis konservatorijoje, dėstęs vargonų improvizacijos kursą. 1937 metais J. Žukas surengė pirmuosius rečitalius Kaune Jėzuitų ir Iguolų bažnyčiose, vėliau Švėkšnoje. Pasirodymai buvo recenzuoti "Lietuvos Aido", "XX Amžiuje" ir "Lietuvos Žiniose", publikuoti muzikologu J. Jakubėno, K. Kavacko ir J. Kardelio. Tačiau netrukus prasidėjo politiniai neramumai ir užklupo antrasis pasaulinis karas. Lietuvą okupavus vokiečiams, 1943 metais konservatorija buvo uždaryta. Kurį laiką karo metu maestro gyveno gimtojoje Švėkšnoje. 1944 metais, Lietuvą užėmus sovietiniams okupantams, daugumai Lietuvos šviesuolių grėsė susidorojimas arba tremtis į Sibirą. Žuko šeima taip pat buvo pradėta persekioti. Skaudaus likimo neišvengė maestro brolis Juozas, kuris buvo iš tremtas į Krasnojarską, kur vėliau ten tragiškai žuvo. J. Žukas, kartu su kitais tautiečiais, turėjo palikti kraštą nedelsiant... Taip 1944 metais jis su šeima pasitraukė į Vokietiją, kur prabuvo iki 1949 metų, kol gavo leidimą emigruoti į JAV.

mų palikimas yra gana gausus. Kaip vienas reikšmingiausių išeivijos profesionalų jis buvo nuolat kviečiamas koncertuoti daugelyje lietuviškų kolonijų New York, Chicagoje, Waterbury, CT, Newark, NJ, Toronte, Kanadoje ir kt. Visi jie buvo plačiai aprašomi išeivijos spaudoje.

"New York'e gyvenančio virtuozo Jono Žuko koncertas Marquette Parko lietuvių parapijos bažnyčioje, Chicagoje, gegužės 2 d. praėjo po šiam solistui įprasto akademizmo ir techninio bei meninio subrendimo ženklu..."

"Vargonų virtuozo Jono Žuko koncertas neabejotinai priklausys prie ypatingų mūsų muzikinio gyvenimo įvykių. Lankytojų skaičius bažnyčioje buvo nemažas, bet, žiūrint koncerto vertės, galėtų būti dar didesnis..."

Vladas Jokubėnas ("Draugas", 1976, gegužės 8) apie koncertą švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje

Kazys Bobelis - vienas iš kandidatų į Lietuvos prezidentus. V. Kapočiaus nuotr.

Spalio 16-ąją sukako penkiasdešimt metų, kai mirė lietuvių literatūros klasika

Baliui Sruogai atminti

Balys Sruoga (1896-1947). Poeto, dramaturgo, mokslininko, literatūros ir teatro kritiko atminimas šiomis dienomis pagerbiamas įvairiose Lietuvos vietose. Rašytojui skirtas vakaras surengtas Kaune, Balio Sruogos memorialiniame muziejuje. Spalio 16 d. popietę Vilniuje, Lietuvių literatūros ir tautosakos institute, rašytoją prisiminė jo buvę mokiniai ir kolegos, kalbėjo literatūros istorikai. Vakare pristatytas naujasis rašytojui skirtas instituto leidinys - atsiminimų knyga "Balys Didysis", kurioje

1976 m. gegužės 2 dieną.

"...Minėti brandūs, sudėtingos kompozicijos veikalai atlikti įmantriai, apgalvota vargonų registrų kaita, nepriekaištinga virtuozinė technika įgalina laikyti šį vargonų koncertą aukšta meno atrakcija, o J. Žuką vienu iš ryškiausių vargonų virtuozų..."

Vaclovas Ramanauskas ("Draugas", 1982, sausio 23) apie koncertą Apreiškimo bažnyčioje New Yorke 1981 lapkričio 22 dieną.

Bene išpūdingiausi J. Žuko koncertai sekė didžiosiose JAV katedrose Philadelphiaje, Baltimorėje ir Washingtono. Baltimorės Taikos Karalienės katedroje J. Žukas pasirodė 1983 ir 1987 metais. 1984 metais dalyvavo Šv. Kazimiero 500 metų sukakties minėjime Philadelphiaje, kur vargonų solinį rečitalį grojo Šv. Petro ir Povilo katedroje. 1987 metais J. Žukas buvo pakviestas atlikti vargonų rečitalį Washingtono Marijos Nekalto Prasidėjimo tautinėje šventovėje minint Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejų. Šis koncertas buvo transliuotas per Amerikos Balso radiją į Lietuvą. Visi minėti pasirodymai katedrose praėjo su ypatingai dideliu pasisekimu, dalyvaujant tūkstančiams klausytojų. Spauda plačiai rašė apie minėtus renginius, ypatingai pabrėždama J. Žuko talentingumą ir profesionalius pasirodymus.

J. Žuko vargoninis repertuaras buvo labai platus ir įvairus. Didelį dėmesį jis skyrė J. S. Bacho ir kitų kompozitorių barokinei muzikai, tačiau programose dominuodavo prancūzų romantinė ir naujesnė vargonų muzika. Tarp kitų kūrinių jo repertuare dažnai būdavo atliekami sekantys monumentalūs veikalai: J. S. Bach - Toccata ir Fugue d-moll, J. Reubke - Sonata vargonams, Ch. Tournemire - Choralas-Improvizacija "Victimae Paschali", C. Franck - Grand Piece Symphonique, Boelmann - Suite Gotikė ir kt.

Idomu pastebėti tai, kad beveik visada J. Žukas atlikdavo koncertus atmintinai. Tai retas reiškinys vargonininkų tarpe, kadangi vargonai yra labai skirtingi vieni nuo kitų savo spalvomis ir registruote, taip pat ir manualų skaičiumi. Atlikėjas, grodamas vis kitu instrumentu, susiduria su naujomis problemomis, visada turėdamas naujus registrus ir jų išdėstymą. Todėl dažniausiai vargonininkai atlieka kūrinius iš natų, taip galėdami sekti registrų ir manualų pasikeitimus ir išdėstymą. Maestro J. Žukas, grodamas ir milžiniškais minėtų katedrų vargonais, atlikdamas net ir techniškai sudėtingą ir komplikotą romantinę ar šiuolaikinę vargonų muziką, pasiskliaudavo savo fenomenalia atmintimi, koncerto metu palikdamas natas namuose...

Džiugu, kad, be rašytinio palikimo - programų, koncertų

dangi vargonai yra labai skirtingi vieni nuo kitų savo spalvomis ir registruote, taip pat ir manualų skaičiumi. Atlikėjas, grodamas vis kitu instrumentu, susiduria su naujomis problemomis, visada turėdamas naujus registrus ir jų išdėstymą. Todėl dažniausiai vargonininkai atlieka kūrinius iš natų, taip galėdami sekti registrų ir manualų pasikeitimus ir išdėstymą. Maestro J. Žukas, grodamas ir milžiniškais minėtų katedrų vargonais, atlikdamas net ir techniškai sudėtingą ir komplikotą romantinę ar šiuolaikinę vargonų muziką, pasiskliaudavo savo fenomenalia atmintimi, koncerto metu palikdamas natas namuose...

Džiugu, kad, be rašytinio palikimo - programų, koncertų

aprašymų spaudoje, turime ir keletą garso įrašų iš J. Žuko koncertų. Dažnai jie buvo įrašyti buitine nelabai geros kokybės aparatūra, tačiau jie yra bene reikšmingiausi liudininkai apie J. Žuko išskirtinį talentą. Paskutinis vargonų pasirodymas buvo įrašytas Washingtono Marijos Nekalto Prasidėjimo tautinėje šventovėje 1987 metais. Įgirdę įrašą matome, koks tai buvo monumentalus menininkas, stebinas klausytojus savo nepriekaištinga virtuoziška technika, giliu muzikiniu atlikimu tiek mažos miniatiūros, tiek ir socialinės formos veikalų. J. Žukas buvo tikras registruotės meistras, mokėjęs originaliai atskleisti vargonų grožį ir spalvas. Reikia

(nukelta į 7 psl.)

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniui pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPITUL.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTĖ VIEŲA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ.

KVEČAS JONAS 1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✧ LĖKTUVAI
✧ LAIVAI (CRUISES)
✧ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✧ AUTOBUSAI
✧ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✧ VIEŠBUČIAI
✧ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —**Ir latviai mini sukaktį**

Lapkričio 18-oji latviams yra tas pats, kas lietuviams Vasario 16-oji. Tomis dienomis giminiškos tautos išreiškė savo valią būti nepriklausomomis. Nors Lietuva pirmoji iš trijų Baltijos kraštų pasiskelbė nepriklausoma, bet tikrai pirmajam didžiajam karui pasibaigus ir vokiečiams iš Pabaltijo besitraukiant, tebuvo galima organizuoti nepriklausomas valstybes. Lietuvos kariuomenės atkūrimas lapkričio mėnesį sutampa su Latvijos nepriklausomybės paskelbimu. Be kariuomenės nieko nebuvo galima pasiekti.

Karas buvo pasibaigęs JAV prezidento Wilsono taikos principais, bet jie teliko pageidavimu. Vienur ginklai nutilo, kitur pradėjo dundėti. Visos trys Pabaltijo tautos turėjo griebtis ginklo, kad išsikotų teisę laisvai gyventi. Toks buvo tasai laisvas tautų apsisprendimas! Jo nepripažino nei Rusija, patekusi į bolševikų rankas, nei nugalėtoji Vokietija, kurios atskiri generolai ir politikai dar norėjo atsilaukiyti Baltijos tautų žemeje.

Latviams teko gintis nuo vieno ir nuo antrų. Jie buvo laimingesni už lietuvius tik tuo, kad neturėjo dar trečiojo fronto - su Lenkija.

Atgimusi Latvija laimingu būdu buvo suvienijusi visas savo žemes, net ir aiškiai skirtingas religiniu ir kultūriniu charakteriu. Netrukus ji visą energiją sukaupė į kultūrinį darbą. Visame Latvijos plote ir visame gyvenime buvo jaučiamas kūrybinis įkarštis.

Gyveną Latvijoje negalėjo sakyti, jog tai "nauja valstybė" be šimtmetinių tradicijų. Per šimtmečius latvių tauta buvo išsaugojusi tokią gyvą samonę ir tokias tvirtas senolių tradicijas, kad nepriklausoma valstybė buvo kaip nusirpęs vaisius.

Kai tauta yra subrendusi, ji jau turi viduje tvirtą tvarką, kuri tik apsirėškia valstybine forma. Ta forma gali sudužti, gali būti priešų sušūpinta, bet tauta pasilieka. Latviuose iš seniau yra išlikęs didelis pasitikėjimas savo tautos galia, savo darbo nežūstančiais vaisiais, savo ateitimi.

Latvija, Lietuva ir Estija drauge pakilo nepriklausomam gyvenimui, eilę metų gražiai tvarkėsi, vis labiau suartėdamos, ir visas kartu ištiko nauja vergija. Ji buvo nepaprastai skaudi ir žiauri - tokia, kokios nėra buvę tų trijų tautų istorijoje.

Niekada nebuvo tiek išvežta žmonių, tiek nukankinta ir taip žiauriai prislėgta. Niekada nesijautė toks brutalumas, sujungęs komunizmo tikslus su rusų imperialistiniais siekimais. Samoningai ir be jokios atodairios buvo siekiama Latviją ir visą Pabaltiją taip surusinti, kad nekiltų jokio klausimo apie bet kokį nuo Rusijos atsiskyrimą. Bet čia būtų galima atsakyti vysk. Antano Baranausko žodžiais: "Kad tu, gude, nesulauktum, nebus, kaip tu nori!..." Atėjo galas ir rusiškam bolševizmui, kaip ir kiekvienai kitai priespaudai.

Latviai yra šimtmečius ištverę, savo nepriklausomos valstybės neturėję. Nepriklausomoji Latvija juos dar labiau sustiprino. Ižiebė ryžą, kurio niekas palaužti negalėjo jokiomis sąlygomis nei anapus, nei šiapus geležinės uždangos.

Parvažiavo "Saulė"... į Clevelandą

Olga Čapienė

Taip jau sutapo, kad šiemet, kai įsikūrė Šiaulių universitetas, perėmęs visą mokslinę ir kultūrinę dviejų mokslo ir mokymo įstaigų - Šiaulių pedagoginio instituto ir Kauno technologijos universiteto Šiaulių politechnikos fakulteto - patirtį, šios aukštosios mokyklos studentų ir dėstytojų "Saulės" ansamblis švenčia savo gyvavimo 25-metį. Dar smagiau, kad irgi šiemet šiam liaudiškos muzikos ansam-

vakaro vietos laiku, svečiai pakliuvo į svetingų clevelandiečių glėbį - visus, daugiausia po du, išsivežiojo į namus geranoriški ir nuoširdūs Clevelando lietuviai, sutikę juos globoti keturias naktis.

Clevelando lietuviai, rengdami svečių viešnagės programą, labai norėjo parodyti pirmą šiauliiečių lankomą Amerikos miestą taip, kad "nublangtų visos Chicago, Detroito ir omahos prieš Clevelandą" - "the best location in the nation" (geriausia vieta JAV). Clevelando lietu-

samblis buvo pakviestas koncertuoti į Kento valstybinį (Kent State) universitetą, vieną iš daugelio Clevelando rajone. Tai tas pats universitetas, į kurio studentų demonstraciją, nukreiptą prieš Vietnamo karą, pradėjo šaudyti Ohio nacionalinės gvardijos (Ohio National Guard) kariai. Tada, 1970 m., keturi šio universiteto studentai žuvo ir daug buvo sužeista. Iš Kento šiauliiečiai grįžo vėlai ir išvargę, bet patenkinti.

Spalio 10 d. (penktadienį) iš ryto šiauliiečiai ir savanoriai cle-

Šiaulių universiteto "Saulės" ansamblio dalyviai po koncerto Clevelando Dievo Motinos parapijos svetainėje. 1997 m. spalio 11 d.
Edmundo Čapo nuotr.

bliui atsirado galimybė Nebraska universiteto Omahoje kvietimu, koncertuoti Jungtinėse Amerikos Valstijose. Omaha (Nebraska valstija) - tai miestas, kuris nuo 1996 m. nutarė bičiulautis su Šiauliais. Jame "Saulės" ansamblis spalio pabaigoje surengė net 11 koncertų.

Ansambliečiai labai apsidžiaugė, kad prieš viešnagę Omahoje juos pasikvietė Clevelando, Detroito ir Chicago lietuvių bendruomenės.

Spalio 8 d. Chicago aerouoste "Saulės" ansamblio narius pasitiko ir vietiniams gyventojams neįprastai šilta spalio mėnesio saulė, ir Chicago lietuvių bendruomenės atstovė P. Šlutenė, padėjusi labai daug pastangų, kad ansamblio koncertus pamatytų ir chigagiškiai. Šiauliiečių, dar neatsipeikėjusių po devynių valandų skridimo, laukė netikėtai šiltas oras (šiauliiečiai prisipažino, kad visi atsivežė žiemines striukes bei žieminius aušinukus) ir autobusus, turėję juos atgabenti į Clevelandą. Dar šešios - septynios valandos Amerikos greitkelio ir sutempus, 11 val.

vių apylinkės bendruomenė sumanė šiauliiečių "Saulės" ansamblių priimti ir globoti Lietuvių dienų Clevelande progą, Lietuvių bendruomenės Clevelando apylinkės valdyba pirmą kartą pabandė dirbti kartu su neseniai atvykusių lietuvių bendrija "Gija" ir patikėjo kai kuriuos organizacinius darbus clevelandiečiams, nevaldybos nariams. Atrodo, jog iš tokio bendradarbiavimo laimėjo visi - ir svečiai, ir šeimininkai.

Labai gerai, kad kitą dieną (spalio 9 d.) šiauliiečiai turėjo laiko atsigauti, prisitaikyti prie laiko pasikeitimo po ilgo skridimo ("jet lag") ir ilgiau pasilepinti jaukiuose clevelandiečių namuose. Bet tik iki pietų. Būta ir kuriozų. Dukart iš Lietuvos man skambino neprisistatę žurnalistai, norėjusių interviu su "Saulė". Pažadėjau, kad po 15 min. čia bus pats vadovas, ir jie galės pasikalbėti. Išvaizduojau, kaip nusivylę Lietuvos jaunimo radijo studijos (atrodo, "Bomba") korespondentė, kai suprato kalbanti ne su šiauliiečių ansamblio "Žuwy" dainininke Saule... Antroje dienos pusėje "Saulės" an-

selendiečiai susirinko į autobusą, ir prasidėjo pažintinė ekskursija po Clevelandą, keturioliktą JAV miestą pagal dydį kartu su jo priemiesčiais. Svečių apžvalginė kelionė prasidėjo nuo parkų ir baigėsi 60-metį šiemet minėjusiu Clevelando lietuvių kultūros darželiu, kuris šiauliiečiams padarė didžiulį įspūdį. Ši miesta, nustebinusi svečius savo švara ir tvarkingumu (kaip šiauliiečių Vilniaus pėsčiųjų gatvė), didžiuliais, per visą miestą besidriekiančiais parkais (ne veltui Clevelandas vadinamas dar ir "Forest City" - miškų miestu), 100 kilometrų ilgio Erio ežero pakrante palei miestą (tokio ilgio pajūrį turime Lietuvoje), parodė Clevelandą išimylėję patriotai: p. T. ir A. Kalvaičiai, dr. V. Stankus ir plk. lt. E. Čapas.

Pažintis su Clevelandu truko šešias valandas, galėjo tęstis ir ilgiau, tačiau reikėjo skubėti. Lietuvių namuose turėjo įvykti draugystės vakaronė, kuriai ruošėsi visi: ir svečiai, ir neseniai atvykusių lietuvių draugija "Gija", iš vakaro puošusi salę ir ruošusi vaišes. Seniai Clevelan-

do lietuvių namai matė tokį gausų būrį žmonių, seniai šių namų sienos begirdėjo tokią smagią ir džiaugsmingą lietuvių liaudies muziką, atliekamą jaunimo iš Lietuvos. Jaunatviškai iraukė ir susijaudinę šiauliiečiai parodė trumpą programėlę ir net tris valandas grojo ir dainavo susirinkusiems, išjudindami visus šokiui. Šokta taip energingai, kad viena pagyvenusių clevelandiečių pora paslydo ant slidžių parketo grindų, ir šokusi moteris, kaip vėliau paaiškėjo, susilaužė ranką. Salėje galėjai matyti ne tik Clevelando lietuvių vyresniosios kartos ir jaunimo, bet ir besišypsanti amerikiečių, kuriuos savo aktyvia reklama, prasidėjusia jau prieš tris savaites, sukvietė vakaro rengėjai. Ši draugystės vakaronė ir puiki lietuviška muzika ne tik suartino abipus Atlanto gyvenančius lietuvius, bet ir buvo puiki "Saulės" ansamblio reklama tarp Clevelando lietuvių. Jau rytojaus dieną daugelis iš draugų ir pažįstamų išgirdo daug gerų žodžių apie šiauliiečių jaunimą ir nutarė šeštadienio vakarą (nors tuo pačiu laiku vyko labai svarbios clevelandiečių beisbolo rungtynės) ateiti į Šiaulių universiteto ansamblio koncertą.

Spalio 11 d. (šeštadienį) šiauliiečiai buvo pakviesti į Šv. Kazimiero šeštadieninę lituanistinę mokyklą. Buvusi ilgametė šios mokyklos mokytoja S. Stasiene (beje, buvusi šiaulietė, prieškarinio laikais baigusi Šiaulių mokytojų seminariją) papasakojo Clevelando lietuvių bendruomenės ir lietuvių mokyklos istoriją, nušvietė nenuilstančių clevelandiečių darbų lietuvių labui. Šiauliiečiai studentai, būsimieji pedagogai, pabiro po klases, kur turėjo progą ne tik stebėti Amerikos lietuviukų pamokas, bet ir patys ko nors išmokyti: dainele, šokio žingsnelį ar liaudies žaidimą.

Su vyresniaisiais moksleiviais susitiko kartu su "Saulės" ansambliu atvykę Šiaulių universiteto prorektorius prof. D. Jurgaitis ir Pedagogikos fakulteto dekanas prof. S. Tumėnas. Moksleiviai man vėliau papasakojo, kad jiems ištigo prof. S. Tumėno paskaita apie lietuvių kalbą ir Lietuvą - rieuštelį, kurio "kevala" kadaise sudarė sėliu, žiemgaliu, jotvingiu, kuršių gentys. Jos, besigindamos ir žūdamos nuo kryžiuočių, išsaugojo rieušto branduolį - Lietuvą. Lietuvių kalba išliko, nes turėjo tokį

(mukelta į 5 psl.)

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

Vincas Krėvė

15

- Tamistai gal nėra žinoma, kad ponas Galvanauskas yra kriminalinis nusikaltėlis ir jūsų teisingumo ministeris p. Pakarklis ruošiasi iškelti jam kriminalinę bylą?

- Leiskite man tuo netikėti, p. Igaliotasis ministeri. Mūsų žmonės turi negerą papratimą įtarinėti esamus atsakingose pareigose visokiais nusikaltimais. Manau, kad ir p. Pakarklis, ir tamista esate panašių gaudų suklaidinti.

- Užtikrinu tamistą, čia ne gandas, čia tikras faktas, apie kurį, manau, jus turės painformuoti teisingumo ministeris, - žyposi p. Dekanozovas.

- Gaila, kad p. Pakarklis rado reikalingą pirmiau jus negu mane painformuoti.

- Ponas teisingumo ministeris mane visai neinformavo, - susigriebė įsiai. - Aš viską sužinojau iš Lietuvos komunistų partijos CK narių. Jis, kaip disciplinuotas komunistas, turėjo šiuo reikalu jų nuomonės atsklausti.

- Jei jau apie tai pradėjome kalbėti, įdomu būtų žinoti, kuo gi ponas Galvanauskas nusikalto.

- Jis įsakė jūsų Emisijos bankui išduoti Smetonai 125 000 aukso dolerių, su kuriais tasai išdūmė užsienius.

- Manau, kad jis yra tai padaręs, pasiremdamas atitinkamais įstatymais ar Ministerių Tarybos nutarimu, ir aš čia nematau nusikaltimo. Bylos jam kelti neleisiu, kol einu ministerio pirmininko pareigas.

- Kai jūsų liaudis sužinos, kad tamista, ponas Pirmininke, priden-gi ji savo autoritetu, patsai neteksitė pas ją pasitikėjimo.

- Aš jo jau netekau dėka visos eilės įvykių, kurie ne nuo manęs

pereina. Esu apie tai sakęs p. Molotovui.

Dekanozovas kurį laiką tylėjo, nieko neatsakydamas ir mano pastabą.

- Aš pasistengsiu paveikti komunistų partiją, kad ji pono Galvanausko nusikaltimo nekeltų viešumon, - prabilo dabar trindamas delnus. - Bet ir tamista, aš tikiuosi, irgi būsi man nuolaidesnis ir nesistengsi trukdyti, kad į jūsų Seimą rinkimai įvyktų mano vyriausybės pageidaujamu laiku.

Jo šis pareiškimas staiga ir labai mane suerzino. Man dabar visai paaikšėjo įkyrus Dekanozovo spaudimo būdas. Bijojau, kad mano dirgsniai pagaliau neišlaikys.

- Tamista mane prievartaujate, ir mano dirgsniai jau neišlaiko, - ėmiau kalbėti, neslėpdamas savo susierzinimo. - Kaip matau, komunistų partija grasiną Galvanauskui bylą, ponas Preikšas visiems kalba, kad aš būsiu suimtas ir ištremtas...

- Jis kvailas, jei taip kalba. Aš jam pritrinsiu ausis (ja jėmu natru už). Kaip galima apie tokius dalykus kalbėti arba galvoti. Juk tamista esi ministeris pirmininkas, užimi aukščiausią valstybėje vietą...

- Aš galiu palengvinti jums, atsistatydamas iš pareigų!

- Matau, kad aš tamistą ir išvarginau, ir suerzinau, todėl daugiau apie šį reikalą nekalbėsime, - atsikeldamas pareiškė. - Tamistos atsistatydinimas dabartiniu metu negalimas. Būtų visa išaiškinta kaip protestas ir sukeltų nereikalingų spėliojimų ir jūsų krašte, ir užsienyje. Pasakysiu tiesiog - tai būtų politinis skandalas, kuris ir jūsų kraštui nebūtų naudingas. Nevarginsiu jūsų daugiau, - ir, pratiesdamas atsisveikinimui ranką, pridėjo: - Tikiuosi, kad mūsų pasikalbėjimas pasiliks tik tarp mūsų. Mūsų santykiai, manau, ir toliau pasiliks draugiški.

- Noriu neabejoti, - atsakiau atsisveikindamas.

Dekanozovui išėjus, pasiūkau asmens sekretorių ir visą pasikalbėjimą užfiksavome raštu "Pro memoria".

Vėlai vakarą nuvykau nepaskambinęs pas poną Galvanauską i butą. Atpasakojau jam visą mano pasikalbėjimą ir paklausiau jį, kaip ten buvo su tuo aukso išdavimu Smetonai.

- Pirmiausia, ne 125 000 dolerių, bet litų, kas sudaro tik 12 000

dolerių. Tai didelis skirtumas. Antra, tai buvo ne valstybės pinigai, bet Prezidento Smetonos asmeninės santaupos, padėtos į Emisijos banką. Ponas Paknys atsisakė išduoti savo atsakomybės sutaupas svetima valiuta, atsižvelgdamas į seniau tuo reikalu padarytą Ministerių Tarybos nutarimą. Ponas Prezidentas Smetona atsiuntė tada pas mane, kaip finansų ministerį, savo adjutantą su Prezidentūros raštinės valdininku, kurio pavardės dabar neatsimenu. Ponas Prezidentas pareikalavo, kad aš padaryčiau atitinkamą pareidymą Emisijos banko valdytoji, kurį bus galima vėliau, kai sugrįš iš Maskvos ministeris pirmininkas, legalizuoti. Be to, pareikalavo išduoti avansu jo algos sąskaiton dar 12 000 dolerių. Neturėjau pamato dėl šio reikalo eiti į konfliktą su Prezidentu, atsisakyti patenkinti jo reikalavimą, visai suprasdamas jo padėti. Maniau, kad pirmame Ministerių posėdyje reikalus būsiąs sutvarkytas ir visas legalizuota. Bet žinai, kas atsitiko: Prezidentas pabėgo iš Lietuvos, ministeris pirmininkas pasislėpė savo ūkyje, o kiti ministeriai iškriko kaip Grigo bitės. Dabar tikrai galiu būti traukiamas atsakomybėn.

Mano pareidymu, kiek dabar pamenu, prezidentas Smetona iš viso gavo dvidešimt penkis tūkstančius dolerių, bet ne auksu, tik deizomis.

Šituo visu reikalu aš patieksiu tamistai, kaip ministeriui pirmininkui, pareiškimą raštu. Dėl manęs tamista neturi reikalo spaudžiamas nusileisti. Reikėtų visais būdais kiek galima vilkinti rinkimus į Seimą. Gal likimas pasirodys Lietuvai palankus, ir karas tarp vokiečių ir Tarybinės Sąjungos prasidės anksčiau, negu bolševikai tikisi.

Ponas E. Galvanauskas čia pat parašė ir įteikė man tuo reikalu savo pasiaiškinimą...

Rytojaus dieną, man atvykus į Užsienio reikalų ministeriją, pas mane į darbo kambarį užėjo departamento direktorius p. Čarneckis ir papasakojo, kad šiandien anksti rytą atbėgo pas jį vienas patikimas tarnautojas iš Prezidentūros ir perspėjo, kad vakar iki vėlyvos nakties Prezidentūroje pas Paleckį buvo ilgas posėdis, kuriame, be ministerių Gedvilo ir Pakarklio, dalyvavo Dekanozovas su Pozdnia-kovu ir Sniečkus su Preikšu.

(mukelta į 4 psl.)

I Rusijos užsienio reikalų ministras Jevgenijus Primakovas spalio 26-27 d. viešėjo Izraelyje, susitiko su Izraelio užsienio reikalų ministru Davidu Levy. J. Primakovas atvyko į Izraelį po vizitų į Siriją bei Libaną. Ministras pasiūlė Libanui dislokuoti Rusijos dalinius Pietų Libane, jei Izraelis atitrauks savo dalinius iš saugumo zonos. Izraelio žiniasklaidos priemonės informavo, kad Izraelio vyriausybė nesutinka su didesne Rusijos įtaka Artimųjų Rytų taikos procese. To priežastis - Izraelio turima informacija, kad Rusija apripija Iraną branduolinių ginklų technologijomis.

Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Tony Blairas paragino 54 narių Britų Sandraugos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyvius liberalizuoti prekybą bei investicijas. Sandraugos susitikimas spalio 24 d. prasidėjo Edinburge ir truko iki spalio 27 d. Kai kurie susitikimo dalyviai paragino parengti naujas tarptautinės prekybos taisykles, apsaugosiančias silpnųjų valstybių ūkį.

Praėjus savaitei po prezidento rinkimų Juodkalnijoje, respublikos šiaurėje esančios Beranės rinkimų komisija anuliavo galutinius jų rezultatus. Rezultatai keturiuose rinkimu apylinkėse buvo anuliuoti remiantis pralaimėjusio kandidato Momiro Bulatovičiaus protestu. Beranėje M. Bulatovičius tik keliais tūkstančiais balsų atsiliko nuo rinkimų nugalėtojo Milo Džukanovičiaus.

I Irakas padėjo Rusijai, Prancūzijai ir Kinijai už jų poziciją Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje, kai buvo svarstomas sankcijų Irakui panaikinimo klausimas. Bagdadas taip pat pareiškė, kad sieks "neteisingų" sankcijų panaikinimo.

Lietuviai Lenkijoje

Lenkija - tai Vidurio Europos postkomunistinio bloko šalis. Socializmo laikais buvo išgaliojusi nuostata, kad čia gyvena tik lenkų tauta. Tautinės mažumos buvo nustumiamos į tolimesnį planą, ir kalbėta taip, tarytum jų visai nebūtų. Išišknijsi įsitikinimą sunku pakeisti. Dar prieš keletą metų buvęs Lenkijos Respublikos prezidentas Lech Valęsa, viešėdamas JAV, užklaustas, kokių problemų turi tautinės mažumos, pasakė, kad Lenkijoje nėra tautinių mažumų problemų, kadangi nėra tautinių mažumų. Tokių nuostatų daug. Todėl svarbu pakeisti nusistovėjusią nuomonę. Tikslų Lenkijos lietuvių skaičių sunku nustatyti, kadangi jis dėl asimiliacijos su lenkų tauta gana smarkiai keičiasi. Daugiausia lietuvių gyvena šiaurės rytų Lenkijoje, vadinamajame Suvalkų krašte. Suvalkų kraštas - tai etninės baltų žemės. Vietovardžiai bei archeologų tyrimai įrodo, kad čia gyvenę jotvingiai. XIII amžiaus pabaigoje ši tauta galutinai išnykusi. Po Pirmojo pasaulinio karo dėl Suvalkų krašto kovojo Lenkija ir Lietuva. 1919 m. maršalo Focho nustatytoji demarkacijos linija tapo valstybės siena. Suvalkų krašto lietuvių gyvenamos žemės atiteko Lenkijai. Dabartinės Suvalkų vaivadijos trijuose valsčiuose - Seinų, Punsco ir Šipliškių - dar gyvena apie 10,000 lietuvių.

Nevyriausybines organizacijos ir jų tikslai
Minėtuose valsčiuose veikia keturios visuomeninės organizacijos: Lenkijos lietuvių bendruomenė (LLB), Lenkijos lietuvių draugija

(LLD). Lietuvių šv. Kazimiero draugija ir Lenkijos lietuvių jaunimo sąjunga (LLJS). Šių visų organizacijų veiklos tikslai yra: puoselėti lietuvių kultūrą, kalbą, padėti išlaikyti savas tradicijas, kaip tolygūs partneriai integruotis į valstybės gyvenimą, įnešti ir savo indelį į šalies kultūrą. Visos šios organizacijos veikia sklandžiai, bendradarbiauja, papildo viena kitą.

Švietimas

Organizacijų veikla gali būti naudinga ir efektyvi tik tada, kai visuomenėje veikia bent kelios panašius tikslus turinčios įstaigos. Labai svarbų vaidmenį lietuvių kalbos ir kultūros puoselėjimui atlieka lietuviškos mokyklos. Punsco valsčiuje yra penkios aštuonmetės mokyklos su lietuvių dėstomąja kalba. Seinų valsčiuje - dvi. Norima atidaryti lietuvišką mokyklą pačiuose Seinuose.

Bažnyčia

Šeima, mokykla ir Bažnyčia - tai trys svarbiausios įstaigos, formuojančios asmenybę. Pastatius Punske bažnyčią, 1597 metais čia buvo įkurta parapija. Parapijos teritorijoje gyveno lietuviai, todėl karalius Žygimantas III Vaza nustatė, kad jos klebonas turis būti tik lietuvis arba mokantis lietuvių kalbą. Taip iki šiandien šventadieniais Punsco bažnyčioje du kartus atnašaujamos lietuviškos mišios. Šiemet birželio 27-29 dienomis atšventėme lietuvišką parapijos 400 metų jubiliejų.

Seinuose (Lenkija) kyla Lietuvių Kultūros Centro namai.

K. Miklo nuotr.

Vieną kartą per dieną lietuviškos mišios laikomos Seinų, Smalėnų ir Žagarių parapijose.

Kultūrinė veikla

Koncertai, saskrydžiai, festivalai, minėjimai, jubiliejai, vaidinimai - tai daugiausia Punsco lietuvių kultūros namų darbo rezultatas. Prie kultūros namų veikia mišrus choras "Dzūkija", kaimo kapela "Klumpė", choreografinis sambūris "Jotva", Punsco teatras. Kultūrą puoselėja ir LLD, LLJS bei atskiri žmonės.

Spauda

Nuo 1960 m. leidžiamas vietinis lenkijos lietuviškas žurnalas "Aušra". Iš pradžių jis pasirodydavo keturis kartus per metus, vėliau tapo mėnesiniu, o jau šeši metai "Aušra" - dvisavaitraštis. Tai informacinis, istorinis, kultūrinis leidinys. Jame daugiausia vietos skiriame Lenkijos lietuvių gyvenimui, tačiau nuolat stebime ir vertiname Lietuvos ir Lenkijos santykius, vienos ir kitos šalies politinį ir kultūrinį gyvenimą. Nuo šių metų periodiškai planuojame leisti tris "Aušros" priedus: "Aušrelę" mažyliams, "Dėmesio" jaunimui ir "Suvalkietį" - Suvalkų miesto lietuvių leidinuką. Lietuvos spaudą prenumeruoti brangu, o dienraščius iš Lietuvos sunku greitai persiųsti. Todėl spauda iš Lietuvos pas mus beveik nepatenka, o jei gauname, tai labai pavėluotai. Todėl daugumai Lenkijos lietuvių "Aušra" yra vienintelis lietuviškas žurnalas. Suvalkų vaivadijos gyventojai "Aušra" gali užsiprenumeruoti redakcijoje Punske arba vaivadijos paštuose.

Spalio 18 dieną Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis atšventė 65-ąjį gimtadienį. Gražaus jubiliejaus proga Seimo pirmininką pasveikino Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas.

R. Šuikos nuotr.

Posėdis NATO išplėtimui paremti

Rugsėjo 30 d. Washingtonė, American Legion patalpose, tarėsi 15 organizacijų, kurios mano, kad NATO išplėtimas yra naudingas ne tik narystės siekiančioms Europos valstybėms, bet ir pačių Jungtinių Valstijų nacionaliniam saugumui. Darbo posėdžio tikslas buvo suderinti pastangas atitinkamai nuteikti JAV visuomenę.

Jeremy Rosner, specialus Prezidento ir valstybės sekretorės patarėjas NATO išplėtimo ratifikacijai, informavo šiuos JAV veteranų, etninių grupių ir verslo interesų atstovus apie artėjančią ratifikacijos eigą Madrido konferencijoje parinktomis trimis valstybėms - pirmosioms NATO kandidatėms.

Lietuviškus interesus posėdyje atstovavo Amerikos Lietuvių Taryba tiesiogiai ir per Joint Baltic American National Committee. JBANC koordinuoja baltiečių bendrą veiklą Washingtonė, siekiant, kad valdžios sferose į Lietuvos, Latvijos ir Estijos interesus būtų atsižvelgta kuo palankiau.

Mati Koiva, Estonian American National Council pirmininkas ir JBANC Tarybos narys, pabrėžė, kad neužtenka tik sėkmingos NATO išplėtimo sutarties ratifikacijos Senate. Taipgi reikia, kad Administracija išleistų tvarką, kad būtų stiprų įsipareigojimą tolesniam NATO plėtimui.

Po šio darbo posėdžio, visos dalyvavusios organizacijos viešai pritarė NATO išplėtimui. Štai JBANC paskelbtas jų sąrašas: American Legion, Amerikos Lietuvių Taryba, American Veterans, Congress of Romanian Americans, Estonian American National Council, Estonian World Council, Hungarian American Coalition, Jewish War Veterans of the USA, Polish American Congress, Polish Legion of American Veterans, Reserve Officers Association, Slovak League of America, U. S. Baltic Foundation, JBANC, U. S. Committee to Expand NATO ir Veterans of Foreign Wars.

ALT informacija

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

(atkelta iš 3 psl.)

girdėjęs, kad dažnai buvo minimas vardas Krėvės ir Galvanausko. Ponas Čarneckis manęs, kad nutarta panaudoti prieš mudu represijas.

Ir tikrai, antrą valandą man paskambino patsai Paleckis, kad šiandien ketvirtą valandą yra skiriamas Prezidentūroje Ministerių Tarybos posėdis, kuriame jis patsai, kaip einas Prezidento pareigas, nori pirmininkauti. Paklausiau, kokių reikalų. Atsakė, kad posėdyje bus svarstomas rinkimų į Seimą įstatymas. Užprotestavau, kadangi nėra nei man, nei kitiems Tarybos nariams įstatymo projektas patektas susipažinti. Vėlgi, gavęs apie posėdį taip vėlai žinia, nespėjusių visus ministrus apie tai painformuoti.

Paleckis atsakė, kad posėdžio atidėti negalys, apie jį jau pranešta visiems ministeriams ir man tuo rūpintis nereikia. Tik vienam Galvanauskui nepranešta ir jis daugiau neturi dalyvauti Ministerių Tarybos posėdžiuose, nes jam keliama byla dėl nusikaltimo pareigose. Jis reikalauja, kad Galvanauskas turis neatidėliojant pasitraukti iš pareigų, patiekdamas atsistatydinimo pareiškimą. Šaukti Prezidentūroje Ministerių Tarybos posėdžius ir juose pirmininkauti jis turis teisę pagal veikiamą dabar Lietuvos valstybės Konstituciją.

Atsakiau, kad aš šios jo teisės neįveikiu, bet kadangi p. Paleckis, kaipp einas Prezidento pareigas, tarėsi šiais reikalais ne su manim, tik su asmenimis, kurie neturi teisės į Valstybės vidaus dalykus kištis, todėl manau, kad mūsų bendradarbiavimas toliau neįmanomas. Šiuo savo pasielgimu jis man yra pareiškęs nepasitikėjimą. Į posėdį aš atvyksiu tik tam, kad jam, p. Paleckiui, įteikčiau savo atsistatydinimo iš pareigų pareiškimą.

Pasakęs tai, padėjau ragelį su Paleckiui išsiųngdamas ir tuojau ėmiau skambinti Galvanauskui, kad tuojau pas mane atvyktų. Nespaėjau susikambinti su Galvanausku, kai man vėl paskambino Paleckis ir ėmė aiškintis, kad jis visai neturėjęs noro mane užgauti ar reikšti man nepasitikėjimą.

Jo pasiūlyškinimą sutrukdžiau, pareiškdamas, kad šiandien jau aš jį nepasitikiu ir todėl mūsų bendradarbiavimas neįmanomas. Savo metu buvo davęs žodį nesikišti į valdymo reikalus, bet su manim nepasitaręs ir savo žodžio nesilaikė, pasiduodamas svetima

įtakai. Mane labai vargina ir pagaliau mano dirgsniai jau neišlaiko. Ponas Paleckis juk turėjo pakankamai progų įsitikinti, kad esamos padėties juo supratimas yra visuomet klaidingas, ne todėl, kad patsai negalėtų orientuotis, bet kad pasiduoda pašalinėms įtakoms, kaip ir šiuo atveju. Manau, kad mane gerai supranta, ir todėl užteks kalbų, kurios nieko nereiškia.

E. Galvanauskas mano, kad jis varomas negali pasilikti, nors buvo griežtai nusiteikęs sėdėti savo pareigose iki galo, kol tik būsia galima. Aš irgi turiu pasilikti, kol galiu, ir nesiskubinti su pasitraukimu. Seimo sušaukimo eigos sutrukdyti gal jau ir nebus galima, bet šis tas naudingo pasiekti gali ir pasisekti. Svarbu yra palaikyti ryšius ir informuoti apie rusų siekimus svetimas atstovybes. Pasitraukus man ir jam, nebus galima tų ryšių palaikyti.

Čarneckis irgi buvo tos nuomonės, kad man reikėtų pasilikti, iki gailu. Atsistatydinimo pareiškimas, kaipp protestas, nieko nepakenks, tik nereikėtų spirtis, kad tuojau duotų jam eigą ir iš pareigų atleistu. Jie to padaryti ir negali, nes būtų labai nepatogu, kad iš Vyriausybės pasiūlytų vienu metu du asmenys, kuriais Lietuvos visuomenė dar pasitiki ir turi varda diplomatinį atstovybių akyse. Visi kiti ministeriai - arba žmonės nežinomi, be vardo, arba gerai žinomi, kaip ir patsai Paleckis, tik iš neigiamos pusės. Po pasitarimo mudu abu su E. Galvanausku parašėme atsistatydinimo pareiškimus, kuriuos turėjau ketvirtą valandą nuvežti į Prezidentūrą ir įteikti "prezidentui" Paleckiui.

Atvykau į Prezidentūrą lygiai keturiomis. Ten suradau jau susirinkusius visus ministrus, išskyrus Galvanauską. Matyti, kalbėjo apie mane, nes man įėjus kalbos staiga nutilo.

Lyg kažkokis šaltas vėjas praėjo tarp manęs ir jų. Paputau, kad šio susirinkimo dalyviai jau apsisprendę yra galutinai ir man su jais jau ne pakeliui. Nutariau neatidėlioti ir atsistatydinti galutinai.

Įstatymo svarstymai ėjo sklandžiai, pranešimą darė Pakarklis. Jis skaitė vieną paragrafą po kito, ir visi jie buvo priimti be pataisų, be svarstymo. Aš į svarstymą nesikišau, nes supratau, kad čia mano įsikišimas jau nieko nulemti negali.

Pasibaigus posėdžiui, susidarė kažkokia nejauki nuotaika, kaip pastebėjau, pas visus. Man atrodė, kad posėdžio dalyviai lyg bijojo vienas antram į akis pažvelgti. Ar jautėsi, kad yra padarę pirmą Lietuvos nepriklausomybei palaidoti žingsnį, kadangi gerai žinojo, ko Tarybėnų rusų vyriausybės siekiama su pagalba rinkimų į Seimą. O gal tik man taip atrodė, ir jie nejaukiai pasijuto tik todėl, kad aš

čia esu. Kaip ten bebuvo, bet visi pasiskubino išsinešdinti iš Prezidentūros. Pasilikau tik aš vienas su Paleckiui ir įteikiau jam savo ir Galvanausko pareiškimus. Paleckis pamėgino įkalbėti mane atsiimti savo pareiškimą, primindamas man atsakomybę prieš kraštą ir tautą.

- Keista man girdėti iš tamistos lūpų kalbas apie atsakomybę prieš kraštą ir tautą, - atrežiau susijaudinęs ir suerzintas. - Kaip matau, tamista bijai atsakomybės tik prieš Maskvą. Tą geriausiai šiandien įrodo.

Pasakęs tai, nusigrįžau ir išėjau iš kambario su juo neatsisveikinęs.

[APIE KLAIPĖDOS ATVAIDAVIMĄ]

Niekuomet negalvojau, kad vadinamieji rimti žmonės gali tiek veidmainiauti ir per akis meluoti kaip tikri pagyrų puodai, savintis tokius nuopelnus ir neva atlikę tokius darbus, prie kurių tikrumoje nėra nė piršto prikišę. Maniau, kad Zagloba yra tipas, vaizduojas dažno lenko ypatybes. Bet pasirodo, kad dažnas lietuvis visuomenininkas toli praienka Zaglobą. To iki šiol visai nežinojau ir patyriau tik Suvienytosna Amerikos Valstybėsna patekęs. Įtikino mane labiausiai - tai Klaipėdos atvadavimo minėjimo šventės įvairiuose USA miestuose. Ne tik iš DP tarpo yra, kurie giriiasi, kad suvaidinę lemiamą vaidmenį, nors jie prie šio darbo nė piršto nėra prikišę, bet atsiranda tokių ir jau nuo keliolikos dešimčių metų čia gyvenusių. Giriiasi, esą jų pinigais Klaipėdos kraštas atvaduotas, nors tuo metu tiek apie juos, tiek apie jų pinigų niekas nėra girdėjęs, nei jų, nei jų pinigų matęs.

Buvęs mažas Vidaus reikalų ministerijos valdininkėlis, pasiūstas į Klaipėdos kraštą kaipp seklys, agentas, likimo ar, geriau pasakius, moterų protekcija atsiradęs Klaipėdos krašto gubernatorium, prie pačio išvadavimo mažai prisidėjęs, pasisakė, tiesa, pirmą kartą labai atsargiai, o vėliau sekančiose iškilmėse vis drąsiau, o pagaliau atvirai pareiškė, kad jis yra vienintelis asmuo, kuris Klaipėdą yra atvadavęs.

Kalbū čia apie poną Polovinską, dabar Budriu vadinamą. Šiandien man sunku, pasikliaujant vien savo netobula atmintimi ir pamiršus datas. Rašysiu vien apie pagrindinius faktus - kaip jie užsiliko mano atmintyje.

(Bus daugiau)

Net Rimas Kurtinaitis negali padėti

Arūnas Dambrauskas

"Dabar tik degalines lengvai stato, o norint įrengti gerą sporto aikštelę, tenka pereiti tokias džungles, kad netrukus išgaruotų pinigai, ir entuziazmas..." - sakė sporto klubo "Setas" vadovai, kurie 60 tūkst. gyventojų turinčiame Eigulių mikrorajone, Kaune, prieš gerą pusmetį pradėjo nedidelio sporto centro statybos darbus.

Kaip žinoma, neseniai paskelbtame "kryžiaus žygyje" "Stabdys nusikalstamumą" itin svarbi reikšmė tenka sporto aikštelėms. Jos turėtų tapti savotiškomis vilkduobėmis, į kurias iškliūtų nesutramdomoji nusikalstamumo šmėkla. Vieną tokių aikštelių jau ilgokai bandoma įrengti Eigulių mikrorajono Ukmergės gatvėje. Nors aikštelė iš esmės dar nefunkcionuojanti, tačiau jau žymi. Apie ją ne kartą rašyta spaudoje. Tiesą sakant, ji iš karto buvo pasmerktas išgarsėjimui, nes yra viduryje tirštai gyvenamo rajono: šia vieta stebi tūkstančiai smalsių akių ir viską pastebi. Žmonės pasakojo, kad vieta, kur žadėta įrengti sporto kompleksą, pavirto mašinų stovėjimo aikšte. "Ar gražūs planai įrengti sporto centrą, nėra tik gudri priedanga, įgyvendinant visiškai kitokius planus", - svarstė aplinkiniai gyventojai.

Pagal patvirtintą planą Ukmergės gatvėje turėjo būti įrengti teniso kortai, krepšinio stovai

ir 200 kvadratinio metrų pločio lengvų konstrukcijų pastatas, kuriame numatyta įrengti biliardinę, sauną, treniruoklių salę. Šalia pastato turėtų tyvuliuoti baseinukas. Žodžiu, tokia pavyzdinga vieta, kurioje nusikalstamumo daigai vės, dar net nepradėta.

Tačiau įrengti nedidelį sporto kompleksą pasirodė ne taip paprasta. "Dabar tik degalines greitai stato", - sakė aikštelės įrengimu besirūpinantys sporto klubo "Setas" nariai.

Anot jų, aikštelės ir pastato įrengimo darbams jau išleista apie 100 tūkst. litų, tačiau iki įkurtuvių dar toloka. Už minėtų pinigų buvo pastatyta tvora, išasfaltuotas teniso kortas, iškilo lengvų konstrukcijų pastatas. Neseniai ir dar nebaigtą statinį atvestas elektros kabelis (tai "Setui" kainavo 4 tūkst. litų). "Seto" vadovai sakė, kad juos neretai paremia įvairios firmos. Pavyzdžiui, iš "Dvarčionių keramikos" nemokamai pavyko gauti plytelių, kai kas padėjo kitomis statybinėmis medžiagomis bei šokia tokia finansine parama.

"Setas" aikštelę išsinuomojo trejiems metams. Pagal patvirtintą planą dalis ploto turi būti skirta mašinų stovėjimo aikštei, visa kita - teniso kortams, baseinui ir pastatui. "Tačiau visa tai labiau panašu į mašinų stovėjimo aikštelę", - sakė gyventojai, ir jie atrodė teisūs.

Kaip mums paaiškino "Seto" nariai, klubas negali įveikti fi-

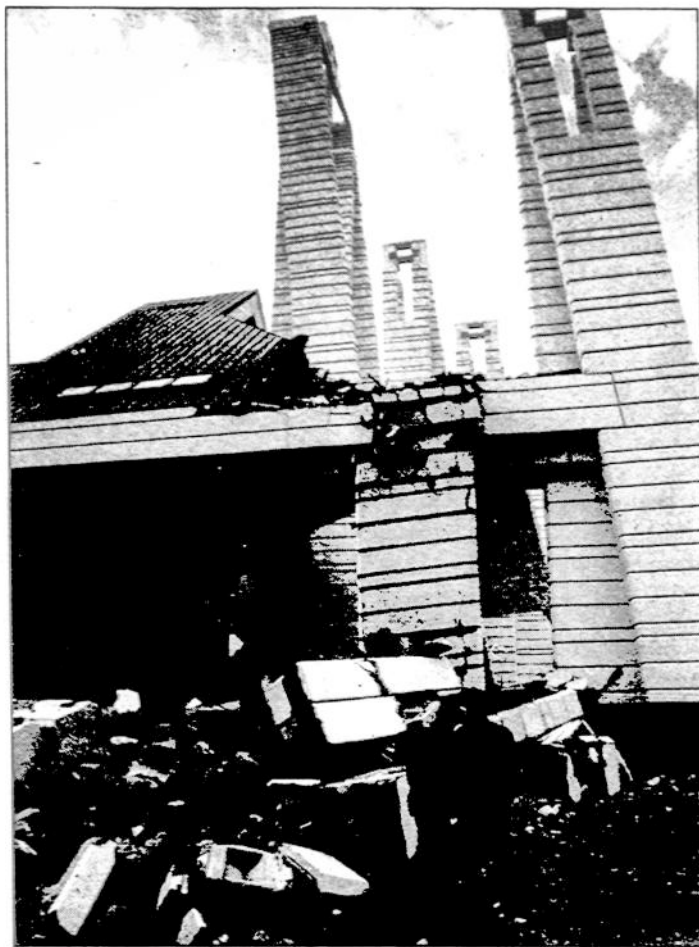
nansinės krizės, todėl įrengimo darbai labai su-

lėtėjo. Paskelbus akciją "Stabdys nusikalstamumą", "Setas" raštišku prašymu kreipėsi į Kūno kultūros ir sporto departamento direktorių R. Kurtinaitį. Prašyme dėstoma: "Septyniolika bendraminčių įsteigė klubą. Susiradome netoli namų aplėistą sporto aikštelę. Teko sutvarkyti inventurizacijos dokumentus, apmokėti visas išlaidas ir tik tada buvo paskelbtas konkursas. Be mūsų, daugiau pretendentų neatsirado. Žiemą čia įrengėme vienišą Kaune veikiančią čiuožyklą, kurią per dieną aplankydavo 500-600 žmonių. Šiuo metu atlikta daugiau kaip pusė numatyto sporto centro įrengimo darbų. Tačiau dabar trūksta lėšų. Iš Kauno valdžios ir sporto komiteto susilaukiame daugiau kritikos nei paramos. Komplexo pabaigimui trūksta apie 50 tūkst. litų. Bankai pelno nesiekiančioms organizacijoms pinigų neskolina, todėl kreipiamės į Jūsų vadovaujamą departamentą".

Deja, R. Kurtinaičio vadovaujamas departamentas pinigų paskolinti negalėjo. Anot departamento direktoriaus, Lietuvoje yra kur kas blogesnė situacija atsiderusių sporto aikštelių.

"Seto" atstovai nelinksmiai konstatavo, kad Eigulių sporto komplekso atidarymą teks atidėti kitiems metams. Dabar laukiama žiemos šalčių, kai bus galima atidaryti čiuožyklą.

Automobilių aikštelėje šiuo metu naktį laiko "Seto" nariai. "Čia yra ir tam tikros demagogijos, - atvirai kalbėjo klubo

Modernioji Elektrėnų bažnyčia, pastatyta ir pašventinta praeitais metais, pūstelėjus stipresniam šiemetiniam vėjui ir lietuvi - sugriuvo.

R. Šuikos nuotr.

narys, - bet koks žmogus parašo pareiškimą, kad nori tapti "Seto" nariu, sumoka mokestį ir gali aikštelėje nakčiai pasistatyti savo automobilį, nors sportuoti tas naujasis narys visiškai neketina. Kol kas, deja, tai neišvengiama, reikia kažkaip verstis ir į viską žiūrėti ūkiškai."

"Seto" klubo nariai teigė, kad

dienos metu automobilių čia nelieka ir aikštelėje gali sportuoti visi norintys. Ateityje, jei planus pavyks įgyvendinti, už aktyviai praleistą laisvalaikį reikės mokėti.

Žiemos metu čia vėl turėtų veikti čiuožyklą.

Parvažiavo "Saulė"... į Clevelandą

(atkelta iš 3 psl.)

apsauginį genčių tarmių "kevalą". Matematikas prof. D. Jurgaitis su moksleiviais sprendė uždavinius ir galvosūkius. Proktoriaus D. Jurgaičio nuomone, tarp Lietuvos moksleivių populiariausias skaičius yra "3", o čia, tarp Amerikos lietuvių - "1". Šiaulių universiteto dėstytojai atsakė į mokinių klausimus, kodėl šiauliai vadinami dar ir Saulės miestu, kas sudaro baltų kalbų šaką, ar Lietuvos moksleiviai naudoja kompiuterius. Šiauliečiai moksleiviams dovanavo Šiaulių universiteto ženklelio ir šios mokyklos išleistų mokomųjų knygelių: G. Čepaitienės "Kalbos etiketas ir mokykla" ir A. Širakvienės "Artėjant Kalėdoms".

Turbūt smagiausia buvo Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos didžiojoje salėje. Mokytojų E. Lančiauskienės ir R. Šilkaitienės vadovaujami Clevelando "Švyturio" šokėjai kartu su šiauliečiais turėjo neįprastą pamoką. Iš pradžių šiauliečiai parodė įdomų apšilimą, kuris clevelandiečiams ypač patiko. Grižiant "Saulės" ansamblio meno vadovui D. Dakniui, studentai švyturiečius mokė liaudies žaidimų "Pasėjau dobilėlį", "Graži mūsų šeimynėlė", dainavo "Užėjau karčiamėlėn", "Ant kalno klevėlis". Švyturiečiai iš šiauliečių studentų išmoko šokių "Gudo dūda", "Pliauškutis", "Pjoviau šieną". Šioje linksmoje pamokėlėje su Amerikos lietuvių kaimo dalyvė "Saulės" ansamblio nariai man pasakojo, kad buvo labai smagu vieniems iš kitų pasimokyti, o šokių "Grečienikė" ir "Oira, oira" švyturiečiai jau puikiai mokėjo. Visi šiauliečiai - ir studentai, ir dėstytojai - sakė, kad Šv. Kazimiero liuanistinė mokykla paliko jiems neišdildomą įspūdį. Nuostabu, kad Amerikoje vis dar yra žmonių, kurių dėka išlaikomos tokios lietuvių salelės, kur yra puikios sąlygos lietuvių vaikams kartą per savaitę susitikti ir lietuviškai bendrauti, mokytis Lietuvos is-

torijos, skaityti lietuvių poeziją, dainuoti liaudies dainas ir šokti sportuoti. Gaila, kad nepavyko įgyvendinti dar vieno sumanymo: buvo tartasi, kad clevelandiečiai moksleiviai žais tinklelinį su šiauliečiais, tačiau tam sutrukdė sporto salėje koncerto rengėjų per anksti sustatytos kėdės.

Prieš koncertą šešios ansamblio dainininkės buvo pakvies-

Šiaulių universiteto "Saulės" ansamblio dalyviai po koncerto Clevelando Dievo Motinos parapijos svetainėje. 1997 m. spalio 11 d.

Edmundo Čapo nuotr.

tos kun. G. Kijausko sugiedoti giesmę šeštadienio vakaro šv. mišiose, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčioje.

Šeštadienio vakarą Dievo Motinos parapijos salėje prasidėjo šiauliečių pirmasis koncertas Amerikos lietuviams. "Saulės" pasirodymą pradėjo lyriniais "gryno" folkloro kūrniais. Ansamblio vadybininkas Zenonas Ripinskis ir "Saulės" vertėja A. Čiudarienė (angliškai) žiūrovams papasakojo apie Šiaulių universitetą, jo ansamblio istoriją ir gastroles. Koncerto kūrinius nuotaikingai pristatinėjo "Saulės" choreografinės grupės vadovas E. Verpetinskas.

Clevelandiečių teigimu, seniai šioje salėje bebuvu susirinkę tiek daug žiūrovų (daugiau kaip 400 žmonių). Daugelį "Saulės" kūrinių lydėjo žiūrovų audringi plojimai ir šūksniai "bravo", vaikų džiaugsmingi balsai. Dainą "Džiūkija" žiūrovai kartu su an-

samblio dainininkais bandė dainuoti (ją be repetacijos mums, žiūrovams, sudainuoti buvo truputį per sudėtinga), mat šios dainos žodžius visi atrado koncerto programėlėje, kurią išleido Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės valdyba. Vėliau po koncerto, šiauliečiai prisipažino, kad prieš pasirodymą labai jaudinosi, žinodami, kad mūsų tautiečiai išseivijoje yra gana iš-

baigę pakilia ir truputį gaudžia daina "Parvažiavo saulė", kuri savo švelniais akordais palietė ir visų žiūrovų širdis: nuaidėjo audringi plojimai, ir visi pakilo iš savo vietų.

Po koncerto žiūrovų akyse mačiau ašaras, daugelis man sakė, kad seniai bematė tokių jaunų žmonių pasirodymą, kad seniai bebuvu toks koncertas, kai žiūrovai savo susižavėjimą ir dėkingumą būtų taip šiltai parodę. Kiek netikėti mums buvo mūsų draugo, clevelandiečio J. Ežerskio žodžiai, ištarti su ašaromis akyse: "Nuostabu! Per šias dainas ir šokių išgirdau mano prabochius! Jie, mano protėviai, tarytum kalbėjosi su manimi iš scenos! Ši muzika užkaičio mano lietuvišką kraują!" Spėjau, kad dauguma žiūrovų iš salės skirstėsi su ypatinga nuotaika.

Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės valdybos atstovai "Saulės" ansambliui tarė padėkos žodžius ir įteikė atminimo dovanėlių. Simboliškai ir jaudinančiai nuskambėjo scenoje po koncerto jaunos clevelandietės Aidos O'Mara perskaitytas sveikinimas ilgamečiams Clevelando "Grandinėlių" liaudies šokių ansamblio vadovams A. ir L. Sagiams, rytojaus dieną išvykusiems gyventi į Lietuvą. Į žemę, kurios jie visą gyvenimą ilgėjosi ir kuriai, auklėdami Amerikos lietuvių jaunimą ir puoselėdami vieną iš geriausių šokių ansamblių išseivijoje, paskyrė visą savo gyvenimą.

Po koncerto šiauliečiai ir visi koncerto žiūrovai buvo pakviesti į parapijos svetainę vaišėms. Svečiai buvo atskirai susodinti vakarienei, kurią suruošė Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės valdyba. Daugelis norėjo prieiti ir pašneškinti sukaitytus artistus, paplėknoti per peti, paspausti ranką ir padėkoti. Girdėjau ir kritinių atsiliepimų, neva tai šiauliečiai apsiėmę ne autentiškais lietuvių liaudies drabužiais, pasirodo, nematytos dar dainininkių baltos džiūkios kepuraitės, neįprastos kai kuriems rūšies prijuostės, juostų surišimas ant liemens priekyje,

vyrų auliniai batai... Tiems kritikams patarčiau tik pavartyti paskutiniaisiais ir ankstesniaisiais metais išleistas knygas apie lietuvių liaudies drabužius arba, pavyzdžiui, žvilgtelėti į Vilniaus istorijos ir etnografijos muziejaus mokslinės bendradarbės S. Bernotienės knygą "Lietuvių liaudies moterų drabužiai 18 a. pab. - 20 a. pr." (Vilnius, 1974), kurioje viskas aiškiai parodyta ir aprašyta.

Visų nuotaika, atrodo, buvo pakili - aplinkui gėlės, dovanos, fotoaparatai blyksniai, kavos aromatas... Šventinis šurmulyš pamauz rimo. Šiaulių ir Clevelando jaunimas išskubėjo į Lietuvių namus, į diskoteką. Netrukus svetainės salė ištuštėjo. Supratau, kad šiauliečių vizitas Clevelande baigėsi. Tai buvo tik pirmas "Saulės" ansamblio stotelė Amerikoje. Rytoj jie koncertuos Detroite, po dienos Chicagoje, o po to laukia koncertų "maratonas" Omahoje... Sėkmės jums, šiauliečiai, Amerikos žemėje! Ir iki pasimatymo Šiauliuose!

Clevelandas,
1997 m. spalio 16 d.

Lietuvoje daugėja studentų

Po šešerių metų pertraukos studentų skaičius Lietuvoje peršoko 60 tūkst. ribą. Daugiausia studentų, matyt, bus Kauno technologijos universitete (KTU). Kol kas dar nesuvažiavo visi būsimi studentai iš užsienio bei galutinai nesuformuotos laisvųjų klausytojų grupės. Išankstiniais duomenimis, KTU mokysis apie 11,700 studentų. Maždaug pusė tūkstančio atsilieka Vilniaus universitetas, nors iki šiol jis turėdavo daugiausia studentų. Trečiasis pagal studentų skaičių yra Vilniaus Gedimino technikos universitetas - 7,500 studentų. Daugiausia studentų Lietuvoje buvo 1980 metais - 71 tūkstantis. Kiek sumažėjęs jų skaičius 1985 metais po ketverių metų vėl beveik pasiekė rekordinį lygį.

(nukelta į 7 psl.)

IŠ VISUR

- Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto tarybos metinis suvažiavimas įvyks lapkričio 29 d. Anapilyje, netoli Toronto.

- Kanados Lietuvių Fondo kapitalas, daugiau kaip du milijonai dolerių, yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos stiprinti lietuvišką veiklą - kultūrą, meną ir švietimą Kanadoje bei Lietuvoje. Per 30 veiklos metų Kanados Lietuvių Fondas šiems tikslams jau yra paskyręs 1.3 milijono dolerių.

- Toronto, Ont., Kanadoje, veikia dvi lietuviškos parapijos: Lietuvos Kankinių parapija, kurios klebonas yra prel. Jonas Staškus, ir Prisikėlimo parapija, kuriai vadovauja lietuvių pranciškonai. Prisikėlimo parapijos vadovybei ir parapijiečiams nutarus perkelti parapijos centrą į naują vietovę, vajas komitetas lapkričio 8 d. rengia pokylį. Pelnas bus skiriamas užpirti naują sklypą, ant kurio bus statomi naujos parapijos pastatai.

- Mykolo Tvarausko žodynas, perspausdintas Vilniuje, buvo pirmoji lietuviška knyga, išleista Amerikoje 1875 metais. Su šiuo retu leidiniu Chicagoje, Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, buvo susipažinta spalio 26 d.

- Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu viena paroda vyks ir Lietuvių dailės muziejuje, Lemont, IL. Šioje parodoje bus išstatyti Romo Viesulo litografijos darbai ir Algimanto Kezio fotografijos iš ciklo "Moteris". Parodos atidarymas vyks lapkričio 7 d. Parodą tvarko muziejaus direktorė Dalia Šlenienė.

- Dr. Regina Petrauskienė, Lietuvoje baigusi Vytauto Didžiojo universiteto Odontologijos fakultetą, mirė spalio 9 d. Troy, MI.

- BALFo 24-asis seimas ir direktorių suvažiavimas įvyko spalio 18-19 dienomis, Los Angeles, CA.

- Istorikas Jonas Dainauskas skaitys paskaitą, atidarant X Mokslo ir kūrybos simpoziumo parodą, pavadintą "1941 m. sukilimo genezė", lapkričio 27 d. Chicago Jaunimo Centre.

- Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Sąjungos 47-asis dvimetinis suvažiavimas įvyko rugsėjo 22-23 dienomis Grand Rapids, MI, Šv. Petro ir Povilo parapijos šeimos centre. Dalyvavo 21 narė, atstovaujamos septynioms kuopoms. Dabar iš viso yra 17 kuopų.

- Švč. M. Marijos Gimimo lietuvių parapija, Chicago, IL, šiemet švenčia 70 metų gyvavimo sukaktį. Ta proga lapkričio 9 d. rengiamas jubiliejinis pokylis Landmark Banquet salėje.

- ŠALFAS-gos metinis visuotinis 1997 metų suvažiavimas šaukiamas lapkričio 22 d. Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada.

- Dailios Staniškienės knyga bus paruošta susipažinimui su skaitytojais lapkričio 9 d. Cleveland, OH, Dievo Motinos lietuvių parapijos salėje.

- Liudas ir Aleksandra Sagi, "Grandinėlių", lietuvių tautinių šokių ansamblio, kūrėjai ir puoselėtojai, po ilgų metų darbų iš Clevelando, OH, išvyko gyventi į Lietuvą.

UŽ VALDĄ ADAMKŲ - UŽ LIETUVOS ATEITĮ!

Daugiau kaip prieš septynerius metus atkurta Lietuvos nepriklausomybė. Per šį laikotarpį pasiekta nemažai: įtvirtinta demokratinė santvarka, pradėtos ekonominės, socialinės ir kitos reformos, užmegzti santykiai su užsienio valstybėmis bei tarptautinėmis organizacijomis. Tačiau Lietuvoje dar esama daug neišspręstų problemų. Pirmiausia, svarbu paspartinti laisvosios rinkos principais pagrįstą ekonomikos reformą, panaikinti korupciją, pradėti efektyvią kovą prieš organizuotą ir individualų nusikalstamumą, įteisinti valstybės pareigūnų ir tarnautojų atsakomybę žmonėms, plėtoti krašto ūdienes interesus paremtą užsienio politiką.

Valdas Adamkus į Lietuvos prezidentus kandiduoja siekdamas šių tikslų įgyvendinimo. Jis puikiai supranta, kad vienas žmogus stebuklų nepadarys. Tačiau Prezidentą renka visi piliečiai ir Konstitucija jam suteikia svarias valstybės vadovo teises. **Valdui Adamkui** laimėjus rinkimus, jis prezidento instituciją suaktyvins ir padarys naujos politikos ir reformų centrą.

Valdas Adamkus nėra įsipareigojęs siauriems politiniams ar ekonominiams interesams. Mes įsitikinę, kad jis sutels plačią partijų ir visuomeninių organizacijų koaliciją. **Valdas Adamkus** siekia atkurti tautinę santarvę, kuri vienijo Lietuvą Atgimimo pradžioje. Nepagrįsti kaltinimai ir amžinas praetis sąskaitų suvedinėjimas turi baigtis. **Valdas Adamkus** dės visas pastangas, kad sustabdytų jaunai demokratijai taip žalingą visuomenės supriešinimą.

Suprasdami, jog šiuo kritišku laikotarpiu reikia valstybės vadovo, kurio principai, patyrimas ir ateities vizija padės Tėvynės šviesesniai rytojui, kviečiame paremti **Valdo Adamkaus** kandidatūrą.

Už **Valdą Adamkų** - už Lietuvos ateitį!

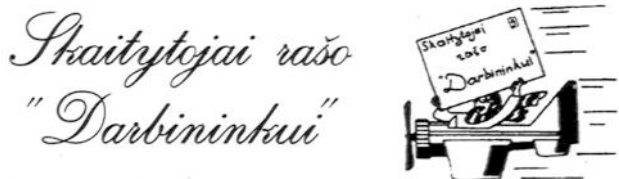
Komitetas: Stanley Balzekas, Stasys Baras, Aldona ir Algirdas Brazis, Danguolė ir Justas Buiviai, Rimas Dirvonis, Rimas Domanskis, Vytautas Germanas, Janina ir Vytautas Grybauskai, Jurgis Janušaitis, Vytautas Janušis, dr. Jonas Jasaitis, Pranas Jurkus, dr. Alfonsas Kisieliūnas, Rita ir dr. Tomas Kisieliai, Gražina ir James P. Liautaud, Dovydas Mackevičius, Anatolius Miliūnas, Tadas Misiūnas, Leonas Narbutis, dr. Jonas Račkauskas, dr. Leonidas Ragas, Alė ir dr. Antanas Razmai, Algis Rukšėnas, Arūnas Satkus, Birutė Skorubskienė, Rūta ir Aras Staniuliai, Magdalena Stankūnienė, Aldona Stempužienė, dr. Julius Šmulskštys.

Čekius prašome rašyti: **ADAMKUS FOR PRESIDENT OF LITHUANIA**

Standard Federal Bank
Attn.: Barb
715 Plainfield Road
Willowbrook, IL 60521

Valdo Adamkaus rinkimams paremti siunčiu.....dol.
Vardas ir pavardė.....
Adresas.....

Skelbti spaudoje taip ☐ ne ☐

Dėl Kęstučio K. Miklo laiško

Vytautas Kamantas

"Darbininko" 1997 rugsėjo 12 dienos numeryje Kęstutis K. Miklas vėl kartoja tą patį, ką jis jau rašė "Draugo" rugpjūčio 28 dienos laidoje. Kompiuteryje per

stą ir nusistebėjęs dėl PLB seimo darbotvarkės, pasisako, kad dėl tos "visuomenės klaidinančios informacijos reikia kaltinti PLB Vilniaus įstaigos personalą..."
Atsakymas jau buvo "Drauge", tad dabar ir per "Darbininką" reikia vėl atsakyti bei aiškinti. Tiesa, kad dabar "Internete" yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės puslapis, kuriuos per du mėnesius nuo jų pasirodymo 1997 liepos 5 dieną jau skaitė daugiau kaip 1,800 asmenų. Juose yra daug teisingos bei naudingos informacijos apie PLB, jos veiklą, seimą, seimo dalyvius, PLB valdybą, "Pasaulio lietuvių", Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungą, pagalbą Lietuvai, paramą lietuviškam švietimui, kultūrinę veiklą, PLB atstovybę Vilniuje, Lietuvos vaikų globos būrelį "Saulutę" ir kitas PLB veiklos sritis. Už tai reikėtų tik padėkoti PLB atstovybės Vilniuje ir Lietuvos Respublikos Seimo Kompiuterio duomenų tvarkymo skyriaus žmonėms, bet ne juos kaltinti, kad jie kartu dirbdami informuoja per "Interneta" viso pasaulio lietuvių ir tuo būdu jungia Lietuvą su išeivija per kompiuterių tinklus. Gaila, kad "Darbininko" (nukelta į 8 psl.)

Valdas Adamkus - kandidatas į Lietuvos prezidentus, kurio principai ir patyrimas padės pagrindus ateities Lietuvai.
R. Šuikos nuotr.

NY - VILNIUS - NY

\$444 plus mokesčiai

Vytis Travel
40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161
800-77-VYTIS

Internet <http://www.travelfile.com/get/vtours.html>
E-Mail: VYT TOURS EARTHLINK.NET

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- Skambučiai į Lietuvą - 62 c/minutę
- Pinigų pervedimas į Lietuvą
- Didžiausia lietuviška parduotuvė "DOVANA"

NOVEMBER PICK-UP SCHEDULE

Worcester, MA	Nov. 1	12-3 PM
Athol, MA	Nov. 2	4:30-5:30 PM
Waterbury, CT	Nov. 4	9:30-11 AM
Hartford, CT	Nov. 4	12:30-2 PM
Centerville, MA	Nov. 5	3-5 PM
Putnam, CT	Nov. 6	1-2 PM
Providence, RI	Nov. 6	4-6 PM
Binghamton, NY	Nov. 7	12-1 PM
Scranton, PA	Nov. 7	2-3 PM
Frackville, PA	Nov. 7	5:30-6:30 PM
Philadelphia, PA	Nov. 8	9:30-11 AM
Brooklyn, NY	Nov. 8	1-4 PM
Bridgeport, CT	Nov. 8	7-8 PM

AMERICAN TRAVEL SERVICE
Patikimiausia ir ilgiausiai veikianti lietuvių kelių agentūra Amerikoje.

Parūpiname bilietus į Lietuvą patogiausiais maršrutais ir pigiausiom kainom. Sutvarkome Jūsų atostogas į visas pasaulio šalis bei užsakome pačias įdomiausias keliones laivais.

Royal Caribbean 7 naktų kelionė laivu golfininkams balandžio 26 - gegužės 3, 1998

Princess Cruises Love Boat 12 dienų kelionė į Aliaską birželio 11 - 22, 1998

Užsiregistruojant iki lapkričio 15 d. duodame specialią nuolaidą

AMERICAN TRAVEL SERVICE
9439 S. Kedzie Ave. Evergreen Park, IL 60805-2325
Tel. 708-422-3000 arba 1-800-422-3190
FAX 708-422-3163

AMERICAN SOCIETY OF TRAVEL AGENTS

KALĖDINIUS
siuntinius patogiausiu būdu per ATLANTIC EXPRESS Corp., nes siuntiniai yra pristatomi LAIKU ir tiesiai į namus. **SKUBĖKITE** išsiųsti šiomis dienomis:

Putnam, CT	11/4*; 12/2 (1-2 PM)
Newark, NJ	11/6*; 11/20; 12/4; 12/18 (11-12 noon)
Philadelphia, PA	11/7*; 11/21; 12/5; 12/19 (11/12noon)
Brooklyn, NY	11/8*; 11/22; 12/6; 12/20 (12-1 PM)
Whiting, NJ	11/10; 12/8 (1-2 PM)
New Britain, CT	11/11; 11/25; 12/9; 12/23 (11-12 noon)
New Haven, CT	11/11; 11/25; 12/9; 12/23 (2-3 PM)
Waterbury, CT	11/11; 11/25; 12/9; 12/23 (4-5 PM)
Kearny, NJ	11/13; 11/27; 12/11; 12/25 (11-12 noon)
Paterson, NJ	11/13; 11/27; 12/11; 12/25 (1-2 PM)
Baltimore, MD	11/21; 12/19 (4-5 PM)
Rochester, NY	11/6*; 12/4

(Datos pažymėtos * KALĖDINIS SIUNTAS LAIVU)

PERSIUNČIAME: SIUNTINIUS, TALPINTUVUS, AUTOMOBILIUS, BALDUS, KOMERCINES IR LABDAROS SIUNTAS LAIVU IR LĖKTUVU Į BALTJOS ŠALIS, RUSIJĄ, GUDIJĄ, UKRAINĄ, LENKIJĄ IR KARALIAUČIAUS SRIČI, PINIGINIAI PERVEDIMAI, PIGŲ TELEFONINIAI SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ, KROVINIŲ PERVEŽIMAS IR SANDELIJAVIMAS AMERIKOJE.

Mūsų atstovai: New York 914-258-5133
Brooklyn 718-348-4709 Boston 617-864-6914
Rochester, NY 716-223-2617 Pittsburgh 412-381-6281
Cleveland, OH 216-481-0011 Florida 813-367-5663
Lemont, IL 630-257-6822 Chicago 773-434-9330

ATLANTIC Express Corp. 1-800-775-7363

ATLANTA IMPORT-EXPORT, INC. (SIUNTINIŲ IR TRANSPORTAVIMO SKYRIUS)

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$444 r.t.

One way to Vilnius \$390

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707
Established in 1958

Worcester, MA

Po renginio vienuolijos darbams paremti

Spalio 5 d. Nekalto Marijos Prasidėjimo vienuolijos rėmėjai Maironio Parke suruošė pietus ir koncertą, kurio pajamos paskirtos paremti vienuolijos darbus.

Visus gausiai susirinkusius svečius šiltu žodžiu pasveikino rėmėjų skyriaus pirmininkė Teresė Adomavičienė ir padėkojo už atsilankymą. Programai vadovavo Bernadeta Miliauskaitė-Harris. Prieš pietus maldą sukalbėjo laikinas seselių kapelionas kun. Antanas Diškevičius iš Lietuvos.

Pasistiprinus skaniais rėmėjų paruoštais pietumis, programos vedėja supažindino publiką su koncerto atlikėjais, vyrų "Trio" iš Hartford, CT. Tai muzikas Jurgis Petkaitis, tenoras, vadovas ir akompaniatorius, Alfonsas Zdanys - baritonas, Vytautas Zdanys - bosas. Koncertą pradėjo "Mes padainuosim" liaudies daina, aranžuota Jurgio Petkaitio. Toliau pirmoje dalyje viena po kitos sekė: "Šerk, tėveli, žirgelį" - liaudies daina, aranž. J. Petkaitio; "Anksti rytą atsikėlus" - liaudies daina, aranž. J. Petkaitio; "Ramovėnų maršas" - muz. E. Gailevičiaus, žodž. K. Inčiūros; "Per lygius laukelius" - liaudies daina; "Paparčio žiedas" - muz. V. Kairiūkščio, žodž. P. Stunženo; "Aras" - muz. P. Butkaus, žodž. V. Šimučio; "Lietuva" - muz. Vyt. Juozapaičio, aranž. J. Petkaitio. Po šių dainų vyrai padarė pertrauką, kad pailsėtų jų "stygų" ir atsigaivintų šaltu vandenėliu.

Pasinaudodama proga, programos vedėja Bernadeta pakvietė provincijolę seselę Paulę tarti žodį. Ji pareiškė, kad besiklausydama tokių gražių dainų net susijaudino ir nežino ką sakyti. Dėkojo rėmėjams už nenuilstamą per daugelį metų jų darbą vienuolijai. Papasakojo išpūdžių iš Lietuvos, nes dažnai ten lankosi. Kvietė visus, kas gali, skristi į Lietuvą ir padėti žmonėms greičiau pakilti iš to moralinio, dvasinio nuosmukio, nes visa tai yra okupanto palikimas. Dirbime visi kartu, padėkime Lietuvai, sakė seselė. Mes artimai bendradarbiaujame su seselėmis Lietuvoje, vykstame į Lietuvą. Jos atvyksta iš Lietuvos mums į pagalbą, nes mūsų labai mažai. Kitos studijuoja. Prieš savaitę atvyko seselė Gertrūda, kuri dabar dalyvauja šiame renginyje, ir

seselė Paulė pakvietė ją atsistoti, taip pat visus tuos, kurie yra čia atvykę po 1990 metų. Kvietė ir juos jungtis į bendrą darbą, nes visi esame Lietuvos vaikai. Dėkojo Maironio Parko pirmininkui Kazimui Adomavičiui ir visai Parko vadovybei už visokeriopą paramą.

Žodelį tarė ir Maironio Parko

vo pora daina. Programos vedėja padėkojo, kad gražiomis dainomis praskaidrino šio sekmadienio popietę. Neėmė jokio honoraro. Ačiū, ačiū.

Naujosios Anglijos lietuviai myli ir gerbia seseles, todėl ir renginį atsilankė ne vien seselių rėmėjai ir gerbėjai iš mūsų telkinio, bet atvyko ir iš kitų, ypač

Po koncerto Nek. Marijos Prasidėjimo vienuolijos Worcesterio rėmėjų skyriaus suruoštam renginyje spalio 5 d. Maironio Parke su Hartfordo vyrų "Trio". Iš kairės: Alfonsas Zdanys, rėmėjų sk. pirm. Teresė Adomavičienė, muz. ir vadovas Jurgis Petkaitis, provincijolė seselė Paulė, Vytautas Zdanys.

pirmininkas K. Adomavičius. Jis įvertino seselių sunkų darbą čia ir Lietuvoje. Linkėjo geriausios sėkmės. O mes, Maironio Parkas, padėsime visada, sakė jis. Savo ir žmonos Teresės vardu įteikė pinigine dovaną seselėms.

Programos vedėja Bernadeta pranešė, kad vyrai jau pasiruošę antrai koncerto daliai. Jis padainavo: "Jau pravertos dvaro stonios" - autorius nežinomas; "Tai gražiai mane augino" - žodž. Just. Marcinkevičiaus, muz. V. Milakaus; "Mažam kambarėly" - partizano daina; "Kur Nemunai jaunų dienų" - muz. Kęstučio Makačino; "Sutrinko keleliai" - liaudies daina, aranž. Vyt. Juozapaičio; "Mano tėviškėlė" - liaudies daina, aranž. J. Petkaitio; "Lauksiu tavęs ateinant" - žodž. Kačergio, muz. Raudonikio ir "Oi, daina, daina" (kompozitorius nežinomas), žodž. J. Petkaitio; "Žemė Lietuvos" - muz. Kęstučio Vasiliausko, žodž. Sigito Gedos; "Šią naktį per naktį" - liaudies daina. Visiems sustojus ir padėką reiškiant gausiais plojimais, "Trio" vyrams į švarkų atlapus Teresė Miliauskaitė ir Aldona Jakniūnaitė įsėgė po baltą, o vadovui, akompaniatoriui - raudoną gvazdiką. Jie dar padaina-

Providence, R. I. Tai nepavargstantieji per daugelį metų. Ne tik atvyksta, bet kiekvieną kartą atveža daug vertingų dovanų laimėjimams. Veronika Kieliene turi ypatingą "receptą" auginti tokias gėles, kurios "žydi" doleriais. Tikrais doleriais, ir nemažai tokių gėlių atveža, nekalbant

Po koncerto Nek. Marijos Prasidėjimo vienuolijos Worcesterio rėmėjų skyriaus suruoštam renginyje spalio 5 d. Maironio Parke. Iš kairės: Vytautas Saimininkas, rėmėjų sk. pirm. Teresė Adomavičienė, Maironio Parko pirmininkas Kazys Adomavičius, seselė Oliveta, Aldona Saimininkauskienė.

apie kitas dovanas. Svečiai iš Bostono užpildė du stalus. Tarpe

jų buvo jaunas kunigėlis iš Lietuvos, Kražių parapijos, kun. Budrius. Iš Hartfordo atvyko ne tik vyrų "Trio", bet ir jų žmonos bei kiti svečiai. Dalyvavo ir Worcesterio lietuvių parapijų kunigai: Aušros Vartų klebonas Alfonsas Volungis, Šv. Kazimiero parapijos adm. Antanas Nockūnas, MIC, ir asistentas Jonas Petrauskas, MIC.

Padėkos nusipelno moterys, ruošiusios pietus, patarnavusios prie stalų bei kitus darbus atlikusias: Aldona Brantienė, Angelė Garsienė, Elena Nalivaičienė, Elenytė Nalivaikaitė, Elena Černienė, Vanda Ramonienė, Irena Juodaitienė, Darata Zaleskaitė, Irena Savickienė, Izabelė Parulienė, Irena Markevičienė, Teresė Miliauskaitė, Aldona Jakniūnaitė, na ir Janina Miliauskienė. Finansinius reikalus tvarkė Olga Keršytė ir Darata Virbašienė. Gėrimės ir didžiuliam, kad Naujoje Anglijoje turime išsikūrusias Nekalto Marijos Prasidėjimo seseles, kurių vienuolyno durys plačiai atvertos visiems.

Su dideliu pasiaukojimu, meile ir kantrybe jos įsteigė čia, Amerikoje, lietuvišbės ir katalikybės tvirtovę, kurioje įvairiomis švenčiomis ar kitomis progomis, dažnai lankomės ir grįžtame į namus atsigavine dvasiškai, tautiškai ir pailsėję fiziškai.

O dabar džiaugiamės, kad ir Lietuvoje su čia esančių seselių ir jų geradarių pagalba jos įstengė pastatyti namus Kaune, kurie ypatingai ten reikalingi padėti sovietų sužlugdytiems žmonėms greičiau pakilti iš to fizinio, dva-

šinio ir moralinio skurdo, ypač jaunimui, ir pradėti kurti gražią mūsų Tėvynės Lietuvos ateitį. Seselės ir tuos namus priglaudžia visus ir juos pavadino Palaiminto Jurgio Matulaičio namais.

Rima Zikaitė

Rima Zikaitė, Algirdo ir Dalios Zikų dukrelė iš Canton, MA, šiemet baigė University of Wisconsin, Madison, kur įsigijo bakalauro laipsnį. Rima buvo aktyvi lietuviškoje veikloje, baigė Bostono liuanistinę mokyklą, yra skautė ir daugelio metų Bostono šokių grupės narė. Rima toliau tęsia studijas University of Wisconsin, siekdama magistro laipsnio.

Chicagoje gausu lietuviškų renginių

Atėjus rugsėjui, Chicagoje užderėjo nemaža lietuviškų renginių, kurių čia ateityje irgi netrūks. Pasirodo ne vien tik vietinės lietuvių pajėgos, bet atvyksta tautiečiai ir iš tėvynės, praturtindami vietos lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Pirmasis iš jų buvo Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos surengtas Tautos šventės minėjimas rugsėjo 7 d. Jis prasidėjo vėliavų pakėlimu Jaunimo Centro sode, o po to buvo pamaldos Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Jas aukėjo ir šventei pritaikytą pamokslą pasakė kun. J. Vaišnys. Mišių metu vargonavo muz. M. Motekaitis, o solo dainavo Margarita ir Vaclovas Momkai.

Tada buvo susirinkta prie Laisvės Kovų paminklo ir čia programą pravedė sąjungos vicepirm. Petras Buchas. Jis pasakė ižanginį žodį, o aukurą uždegė lietuviškos veiklos veteranas T. Blinstrubas. Kalbėjo skautininkė Marytė Utz, jaunuoliai Kristina Jonušaitė ir Rimas Marčiulionis padėjo gėles prie paminklo.

Išpūdinga buvo minėjimo akademija, Jaunimo Centro didž. salėje, kurioje pagindinę kalbą pasakė svečias iš Clevelando, "Dirvos" redaktorius dr. Jonas Jasaitis. Taip pat sveikinimo žodį tarė "Pasaulio Lietuvis" redaktorius ir buvęs PLB valdybos pirm. Bronius Nainys. Buvo perskaitytas ir ALTo pirm. dr. Jono Račkausko sveikinimas.

Minėję dalyje pasirodė sol. Audronė Gaižiūnienė, kuri akompanuojant Ričardui Sokui atliko lietuviškų dainų. Patriotinius eilėraščius deklamavo Jūratė Jankauskaitė, o pabaigai nuskambėjo visų kartu sugiedota "Lietuva brangi". Prieš tai visiems programos dalyviams ir publikai (jos nebuvo labai daug - apie 150) padėkojo sąjungos vicepirm. Stasys Briedis.

Pianisto Andriaus Žlabio koncertas

Rugsėjo 14 d. tame pačiame Jaunimo Centre "Amerikos Lietuvių Radijo" valandėlė (vadovas Anatolijus Šlutas) surengė aukšto lygio koncertą - garsėjančio jauno pianisto iš Vilniaus (dabar jis studijuoja Curtis Muzikos institute Philadelphia) Andriaus Žlabio. Šis pianino virtuozas, kurį vieno Lietuvos dien-

rašio muzikos kritikė pavadino "vunderkindu", čia pagrojo gana sunkią programą, sudarytą iš J. Haydno, L. van Beethoveno, F. Liszto ir M. K. Čiurlionio kūrų. Pianistas taip pat atliko savo parašytą kūrinį.

Gaila, kad atsilankė tik apie 130 žmonių ir rengėjai būtų turėję nuostolių, jeigu ne aukotojai, kurie po koncerto sumetė 700 dol. (dr. Leonidas Ragas vienas paskyrė 500 dol.) ir taip sudėjo A. Žlabiui numatytą honorarą.

Koncertavo "Armonika" ir "Saulė"

Netruksta atlikėjų iš Lietuvos. Po šaunaus Kauno Technologijos universiteto studentų ansamblio "Nemunas" pasirodymo liepos 7 d., sulaukėme Šiaulių Pedagoginio universiteto (buvusio Instituto) tautinio ansamblio "Saulės" koncerto. Šis 29 asmenų kolektyvas savo viešnagės Amerikoje metu trumpai sustojo ir Chicagoje. Šiauliečių pasirodymas vyko antradienį, spalio 14 d. 7 val. vak. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Tai būta tikrai reto pobūdžio koncerto. Buvo malonu pamatyti ir išgirsti žvažlų Lietuvos jaunimą, apie kurį spaudos puslapiuose dažniausiai matome tiek neigiamų atsiliepimų.

Prieš šį koncertą - spalio 12 d., sekmadienį, Chicagoje ir Lemonte koncertavo populiarioji "Armonika", jau ne kartą anksčiau linksminusi čikagiečius ir kitų vietovių lietuvius. Svečiai Lemonte pasirodė 12 val. vidurdienį, o Jaunimo Centre - jų koncertas prasidėjo tą pačią dieną 4 val. p. p. Tiek vienas, tiek kitas vienetas Chicagoje neturėjo laiko ilgėliau pabuvoti, nes jiems reikėjo skubėti kitur.

Edvardas Šulaitis

"Volkswagen" grupės apyvarta per aštuonis mėnesius išaugo 9,8 procento

"Volkswagen" markės automobilių per aštuonis šiuo metų mėnesius buvo parduota 1,843 mln., t. y. 6,4% daugiau nei 1996 metų sausio - rugpjūčio mėnesiais. "Seat" automobilių prekybos apyvarta išaugo 7,5%, "Audi" - 14,6%. **KD**

Vargonų solistui Jonui Žukui - 90

(atkelta iš 2 psl.)

pažymėti tai, kad J. Žukas aktyviai koncertavo labai ilgai. Paskutinį koncertą grojo Kanadoje, Toronto Prisikėlimo bažnyčioje, jau sulaukęs 80 metų. Tai retas reiškinys profesionalų tarpe, kuris rodo maestro atsidavimą profesionaliosios vargonų muzikos menui.

Ilgus dešimtmečius, Lietuvai būnant už geležinės sovietų sienos, J. Žuko veiklos palikimas Lietuvos menininkams buvo neprieinamas, tačiau šiandien galime pasidžiaugti, kad pastarieji penkeri metai buvo kupini progų įvairiais šaltiniais prabilti apie gerbiama menininką pačioje Lietuvoje. Be minėtų publikacijų "Šiaurės Atėnų" savaitraštyje 1993 metais, J. Žuko veikla buvo prisiminta Lietuvos muzikologų Kaune rengtame minėjime pažymint Kauno konservatorijos 75 metų sukaktį. Taip pat net trys radijo laidos buvo paruoštos pristatant vargonininką plačiajam klausytojų ratui. Vieną jų - 1995 lapkričio 11 dieną, J. Žuko gimtadienio išvakarėse, rengė muzikologas Vytautas Venckus, vedantis

populiarias laidas KONCERTAS-PRISIMINIMAS. Kitas dvi paruošė muzikologas Vaclovas Juodpulis, kurios buvo girdimos per Lietuvos valstybinį radiją 1996 metų lapkričio 23 dieną ir 1997 metų birželio 28 dieną. Taip pat šiais metais vasario 8 dieną J. Žukas buvo prisimintas ir televizijos laidoje, kurioje dalyvavo ir jo buvęs mokinys Adolfas Karaška.

Norisi tikėtis, kad tai tik pradžia rodomo susidomėjimo iškiluoju lietuvių menininku, kuris plačiai buvo žinomas ne tik lietuviškai išieivijos visuomenei. Jo biografija yra aprašyta 1975 metais Vokietijoje išleistame enciklopediniame "Riemen Musik Lexikon" leidinyje, taip pat "Encyclopedia Lituanica" lietuvių ir anglų kalbomis. Po Marcel Dupre mirties buvo įsteigta muzikų draugija, pavadinta "Association Des Amis De l'Art De Marcel Dupre", kuri leido savo biuletinį anglų kalba. Viena jo numeryje, kurio kopija yra išlikusi, J. Žukas yra minimas kaip vienas iš geriausių M. Dupre mokinių, greta tokių vardų kaip: O. Messiaen, J. Langlais, G.

Litaize, P. Cochereau, M. C. Alain ir aukščiau minėtų J. Alain

ir J. J. Grunenwald.

Džiugu, kad turime tokią asmenybę, kaip Jonas Žukas, kuris savo vargonų koncertais reprezentavo Lietuvą pasauliui tada, kada jos vardas buvo bandomas ištrinti iš tarptautinio žemėlapiu. Tuo pačiu metu liūdina ir sunkiai suvokiama, kiek daug prarado Lietuva ir jos jaunieji ateinančių kartų menininkai, neturėdami šalia J. Žuko kaip pedagogo, erudito, autoriteto. Kiek ilgų metų praėjo, kiek talentų liko neatskleista... Tikriausiai ir paties J. Žuko karjera būtų dar sėkmingiau pakrypusi, jeigu jis būtų galėjęs visą savo talentą puoselėti tėvynėje ir atstovauti savo tautai tiesiogiai.

Šiandien, prisimindami ir įvertindami ilgą ir turtingą maestro Jono Žuko muzikinį kelią, sveikiname jubiliatą jo 90-mečio progą ir gera sveikata ir linkime kuo ilgiausią gyvenimo metų. Didžiukimės šio iškilaus menininko pasiekimais, kurie tebūna keldros lietuvių menininkams tiek pačioje Lietuvoje, tiek ir visame pasaulyje.

Lietuvoje daugėja studentų

(atkelta iš 5 psl.)

Po 1990 metų studentų vis mažėjo, ir 1994 metais studijavo tik 51,5 tūkst. jaunuolių. Vis didėjantys konkursai rodo, kad po kelerių metų bus peršokta buvusi rekordinė riba. Šis rudenį, pavyzdžiui, KTU į vieną vietą Administravimo fakultete pretendavo net 31 stojantysis. Antra vertus, per pastaruosius 2 metus šiek tiek didinamos valstybės finansuojamos studijos. O ypač sparčiai didėja laisvųjų klausytojų gretos. **LA**

Lietuva lauks Ispanijos karaliaus

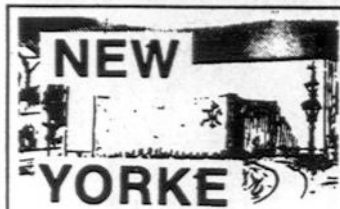
Ispanijos karalius Juan Carlos I 1999 metais turėtų aplankyti Lietuvą. Pasirengimas šiam vizitui buvo aptartas ispanų monarcho susitikime su oficialaus vizito į Madridą atvykusiu Lietuvos Ministrų Pirmininku Gediminu Vagnoriūmi. **ELTA**

A. + A. Dr. ALEKSANDRUI PLATERIUI-BROEL

Washingtonė mirus, jo žmonai Laimai Verešilkaitė-Plateriūnei ir vėlonio artimiesiems reiškiamas nuoširdžių užuojautų.

Danutė Harmon-Tupikienė ir Pranas Tupikas

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351
Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas .. (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Kultūros Židinio kavinės vaisės lapkričio 2 d. praėjo su dideliu pasisekimu. Atsilankė daug žmonių, skaniai papietavo ir susitiko su draugais ir pažįtamais. Gauta apie 600 dolerių pelno Kultūros Židinio išlaikymui.

Marytė R. Shalins spalio 26 d. dalyvavo Šv. Jurgio parapijos 95 metų jubiliejaus iškilmėse Philadelphijoje. Nors tą dieną New Yorke vyko bent du didesni renginiai - Aušros Vartų parapijos rudenis pietūs, o taip pat ansamblio "Armonika" koncertas, Marytė jų atsisakė ir vyko į Philadelphiją, nes Šv. Jurgio parapijai priklausė ji pati ir visa Antanaičių šeima: jos tėvai, trys seserys ir trys broliai. Visi giedodavo parapijos chore. Marytės sesuo Jūlytė Kowrak dar ir dabar gieda chore ir reiškiasi kaip solistė. M. Shalins tą parapiją visą laiką remia finansiškai ir dalyvauja parapijos renginiuose.

Lietuvių Fondas iš savo pelno paskirstė rekordinę sumą

Lietuvių Fondas išsiuntinėjo nariams pranešimus apie LF Pelno skirstymo komisijos darbą. Pelno šiemet paskirstyta netoli 600,000 dol. - tai rekordinė suma. Lietuvių Fondo kapitalas artėja prie 9 mil. dol., o lietuvių išlaikymo darbai paremti 6,25 mil. dol.

Pelno skirstymo komisiją sudarė LF Tarybos atstovai: dr. Antanas Razma, pirm., Kęstutis Ječius, dr. Vytautas Narutis bei Ramona Steponavičiūtė (antrinė) ir JAV LB krašto valdybos skirti: Juozas Baužys, sekr., Petras Kaufmanas, Vilija Sužiedėlienė bei Rėda Plūrienė (antrinė). Stipendijų pakomisiją sudarė Ramona Steponavičiūtė, pirm., Ofelija Barškėtytė, Rėda Plūrienė, dr. Antanas Razma ir dr. Birutė Tamulynaitė.

Komisija keturiuose posėdžiuose svarstė 315 prašymų, kurių prašoma suma viršijo 3 mil. dolerių. Buvo nustatytos šios gairės: pagal LF narių suvažiavimo nutarimą stipriausiai remti išeivijos lietuvių aktualiausias darbus, ypač lituanistines mokyklas, studentus (iš Lietuvos ir išeivijos), kurie veiklūs lietuviškame gyvenime ir rimtai studijuoja, bei išeivijos kultūrinis ir visuomeniniai projektus.

Komisija su apgailestavimu turėjo atsisakyti remti Lietuvos spaudą, nes ji per gausi. Taip pat negalėjo remti studijuojančių Lietuvoje studentų, išskyrus partizanų ir Sibiro tremtinių vaikus.

Čia pateikiame didesnes paskirtas sumas:

Švietimui (lituanistiniam švietimui ir studentų stipendijoms) - 238,045.00 dol.; kultūriniam reikalams (menams ir mokslui) - 106,250.00 dol.; visuomeniniam reikalams - 140,535.00 dol.; Pasaulio Lietuvių Centrai salės įrengimui kultūriniam - jaunimo reikalams - 100,000.00 dol. Iš viso - 584,830.00 dol.

Pranešimą pasirašė Pelno skirstymo komisijos pirm. dr. Antanas Razma.

DARBININKO
prenumerata
priimama
tel: 827-1351

Columbia University, seniausia mokslo įstaiga New Yorke (įkurta 1754 m.), šiemet spalio pradžioje išleido ilgai rengtą pirmąją savo auklėtinių knygą - Alumni Directory 1997. Joje sudėtos daugiau kaip 20 tūkst. to universiteto fakultetus ir specialias mokyklas baigusiujų pavardės. Knyga turi 2,024 psl. Pradžioje pateikiama bendra informacija apie universitetą, po to - biografinės žinios su adresais, telefono, fakso numeriais ir elektroniniu adresu, nurodant ir sritis, kuriose dabar ar anksčiau tie asmenys dirbo. Universitetą baigusiujų tarpe yra asmenų, gyvenančių ne tik JAV, bet ir visame pasaulyje (3 iš Lietuvos). Tačiau daugiausia buvusiųjų auklėtinių yra iš JAV - 202,976, tarp jų New Yorko, New Jersey ir Connecticut valstijose - 105,901. Iš Didžiojo New Yorko knygoje yra šie gavusieji doktoratus: Julius Maldutis, Jr., Leonas Sabaliūnas ir Rimvydas Šilbajoris; gavusieji magistro laipsnius: Daina Jurkus, Vida Jurkus, Vytautas M. Kazickas, Raimundas Kazlas, Salomėja Narkėliūnaitė, Anicetas Simutis, Aldona Šlepetytė, Salomėja Valiukas. (Tiek žinoma - gali būti ir daugiau.) Taip pat knygoje yra eilė lietuvių, gavusių bakalaurus.

SLA Centrinės - 126 kuopos susirinkimas įvyks šeštadienį, lapkričio 8 d., 3 val. popiet Kultūros Židinio menėje Brooklyn. Kviečiami ir SLA 38-tos kuopos nariai. Bus nominuojami kandidatai į SLA centrinę Vykdomąją valdybą. Po susirinkimo pabendraavimas prie kavutės.

Vilniaus radijas praneša, kad jų programos girdimos 5905 kilohercų dažniu 7 val. vak.

SKELBIAMAS SPAUDOS VAJUS

Darbininko prenumerata naujiems skaitytojams - tik 25 dol. metams! JAV LB Kultūros Taryba (su Lietuvių Fondo parama) pasiūlė prie kiekvienos naujos prenumeratos pridėti po 5 dol., kad skaitytojai galėtų pasinaudoti pigesne kaina. Todėl Darbininko administracija siūlo pirmiesiems 50-čiai naujų skaitytojų užsisakyti Darbininką už 25 dol. metams. Tai gera proga naujai į šį kraštą atvykusiems, studentams, išvykstantiems į universitetus, pensininkams, naujai persikėlusiems į Amerikos Rytų pakraštį - Florida, užsisakyti mūsų įdomų savaitraštį Darbininkas. Laukiame naujų skaitytojų!

Siųskite 25 dol. čekį šiuo adresu:
Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Paskelbtas BALFo vajus tęsiasi visą spalio mėnesį. New Yorko šimtas skyrius išsiuntinėjo laiškus, prašydamas aukų. Aukos galima paskirstyti sekančiai: Bendrai BALFo šalpai; Vasario šešioliktosios gimnazijai; Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai; Suvalkų lietuvių paramai. New Yorko skyriaus valdybą sudaro: Vitas Katinas, Zigmas Dičpinigaitis ir Antanas Pumputis. Plačiau apie BALFo organizaciją buvo aprašyta spalio 3 d. Darbininko vedamajame.

Praėjusią vasarą Plungėje, pačiame jos centre, kur susikerta Rietavo ir Minijos gatvės, iškilo 3-jų metrų aukščio dekoratyvinė, modernaus stiliaus, metalo skulptūra. Jos autorius dail. Juozas Bagdonas, gyvenantis Woodhaven, NY, tą skulptūrą nuvežė į Lietuvą ir padovanojo žemaičių žemei. Skulptūros meninės idėjos įgyvendinimas dailininkui kaštavo apie 1000 dolerių. Paaukštinimo paruošimą bei kitas su montavimu susijusias išlaidas, kurių suma apie 2000 dol., apmokėjo Plungės miesto seniūnija.

Dailininkas Juozas Bagdonas - žemaitis, plungiškis. Po to, kai Lietuva atgavo nepriklausomybę, jis ten lankėsi jau kelis kartus. Pirmą kartą Lietuvoje apsilankęs 1992 m., Vilniaus dailės muziejuje surengė asmeninę savo darbų parodą. 1993-95 m. J. Bagdono tapybos parodos įvyko Vilniaus, Kauno Klaipėdos ir Plungės muziejuose.

Kada tik J. Bagdonas į Lietuvą vyksta - vyksta netuščias. Štai kad ir paskutinį kartą ten vykdamas, be minėtos skulptūros ir Plungės atvežė ir didelę 6,7x3 metrų aliejinę tapybos drobę. Tai dar 1967 m. Amerikoje atliktas kūrinys. Jis bus rodomas Žemaičių dailės muziejuje.

CENTRO FRAKCIJA NESKUBĖS REIKŠTI NEPASITIKĖJIMO Z. VAIGASKU

(atkelta iš 1 psl.)

tendentu į prezidentus. Vėliau komisija tai padarė įpareigota Vilniaus apygardos teisimo. LCS frakcijos pirmininkas Egidijus Bičkauskas tada teigė, jog interpelacija inicijuojama ne dėl neigiamo sprendimo jų kandidatui, o dėl "nekorektiško elgesio svarstant klausimą". **ELTA**

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Onutė Valiūskienė, Ridgewood, NY - 15 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims lapkričio 8 d., šeštadienį, nuo 10 val. iki 12 val. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas **Julius** teiks patarnavimus Jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

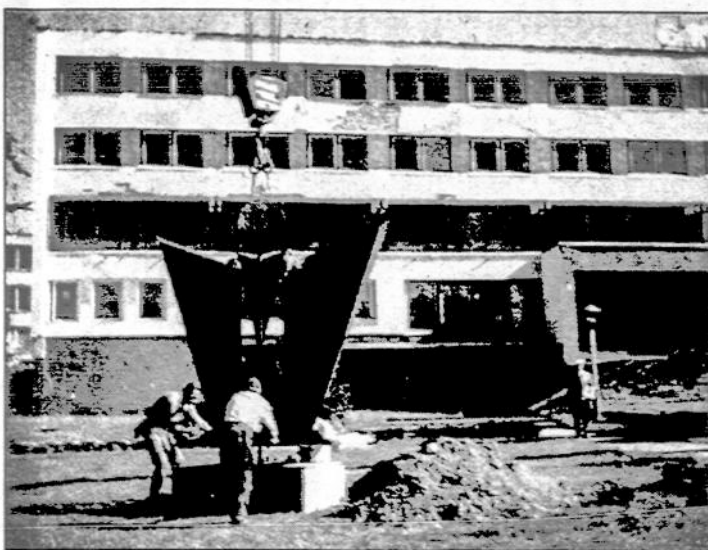
"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuves patalpose, lapkričio 8 d., šeštadienį, nuo 1 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra **Algis Jankauskas**, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

Maisto siuntiniai:
Šventinis \$39;
50 svarų įvairaus maisto siuntinys už \$98.
TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

Dovana Žemaičių žemei

Skulptūros pastatymas Plungės centre.

Dail. J. Bagdonas buvo vienas iš pirmųjų dailininkų, kurie kuni-gaiškių Oginskių rūmuose, Plungėje, besikuriančiam muziejui padovanojo savo dailės darbų. Dabar tame muziejuje, kuriam yra apie 100 J. Bagdono tapytų paveikslų, jau yra įvykusios 3 asmeninės parodos. Plungėškiai J. Bagdoną yra pavadinę Plungės muziejaus krikšto tėvu.

Dail. J. Bagdono dailės kūriniais puikuoja ne tik Plungės,

bet ir Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Mažeikių muziejai bei galerijos.
P. Palys

NY Lietuvių Bendruomenės Apygardos valdyba dėkoja Trenai ir Jonui Vilgaliams, kurie šiltai priėmė ir globojo į Martyno Mažvydo minėjimą atvykusius iš Lietuvos svečius - prof. Domą Kauną ir Silviją Vėlavičienę.

Dėl Kęstučio K. Miklo laiško

(atkelta iš 6 psl.)

problemas, pasiūsdami savo nuomones, klausimus ar patarimus ir per elektroninį paštą PLB valdybai, arba telefonu bei faksu pasitikrindami faktus, ne tik per "Darbininką" ir "Draugą" kaltindami. Tada bus galima greičiau "klaidas" taisyti ir paaiškinti. PLB valdybos elektroninio pašto adresas yra: PLBValdyba@aol.com arba jos pirmininko: Kaman-

tas@aol.com

PLB Valdybos adresas yra: 14911 127th Street, Lemont, IL 60439-7417 USA.

PLB Valdybos pirmininko adresas: 1107 Pinewood Drive NW, Grand Rapids, MI 49544-7969 USA, telefonas 616-791-7333, faksas 616-791-7888.

Grand Rapids, Michigan

SKELBIMAI

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT, 06277 (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbų (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, ieško darbininko, kuris galėtų atlikti nedidelius lauko priežiūros darbus (ne daugiau kaip 5 valandas į savaitę). Mokestis už "landscaping" \$5.50. Galima dirbti 12 valandų. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel.: (202) 244-2373. (sk.)

Mergina iš Lietuvos, studijuojanti NYU, norėtų išsinuomoti kambarį nuo 1998 m. sausio 1 d. iki rugpjūčio 31 d. Tel. (212) 260-6315. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliojiminiui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

RYTŲ IR VIDURIO EUROPOJE

ATSIKANDA DAUGYBĖ PUIKIŲ VERSLO GALIMYBIŲ ISKAITANT KAIP TEN NUVYKTI

Moskva, S. Peterburgas, Kijanas, Leninas, Minskas, Ryga, Vilnius, Praha, Sofija, Viena, Budapestas

LOT mažiausias verslininkų klasės bilietų kainos į Rytų ir Vidurio Europą yra.

\$2550*

iš Niujorko (JFK) ir Niurko

\$2750*

iš Čikagos (O'Hare)

Šios pasiūlymos taip pat galioja Romai, Atėnams, Milonai, Helsinkiai ir Stambulai.

Rytų ir Vidurio Europoje verslas niekad nebuvo geresnėje būklėje, nes dabar

LOT siūlo mažiausias verslininkų klasės skrydžio bilietų kainas iš 65 dažnai

naudojamų oro nusių Jungtinės Valstijos | 11 miestų Rytinėje ir Centrinėje

Europoje, įskaitant pusę kainos už visus verslininkų klasės bilietus | vieną pusę.

Jūs taip pat rasite specialias pasiūlymus dažnai skraidantiems LOT lėktuvais.

Bilieto kainos gali būti pilnai sugrąžinamos, galioja taip pat ir kitos nuolaidos.

Taigi pasinaudokite LOT naujomis verslininkų klasės kainomis šiandien, nes

gavus tokias pasiūlymas, Jums neapsimoka skristi bet kokia kita oro linija.

*Tiesioginiai skrydžiai iš Niujorko, Niurko ir Čikagos, įskaitant mokymus, galioja tik per Lotnį, galioja bei kiti apribojimai. Prieš pradedant skrydžius, išsiaiškinkite ar ore nėra mokymų.

LOT

THE AIRLINE OF POLAND

Dėl išsamesnės informacijos skambinkite savo kaimietį agentui ar 1-800-223-0553. Kompiuteriu kreipkitės | <http://www.lot.com>